

Given to me by dear Mr Bracebridge
Nov: 6. 1865.

BL

HADRIANI

IVNII MEDICI

EMBLEMATA,

AD

D. ARNOLDVM COBELIVM.

EIVSDEM

ÆNIGMATVM LIBELLVS,

AD

D. ARNOLDVM ROSENBERGVM.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini.
M. D. LXVI.
CVM PRIVILEGIO.

QVORVM PRINCIPVM AVCTORITATE CAVTVM SIT CHRISTOPHORO PLANTINO, NE QVIS PRAETER EIVS VOLVNTATEM HAD. IVNII MEDICI EMBLEMATA EXPRIMAT, AVT DIVENDAT, IN EXTREMO LIBRO DECLARABITVR.

CLARISSIMO SPLENDIDISSIMOQ. VIRO ARNOLDO COBELIO, QVÆSTORI ÆRARIO HOLLANDIÆ MERITISSIMO HADR. IVNIVS MEDICVS.

IANVARII Calendas anni auſpices largiendis ſtrenis ſacrauit antiquitas. atque ea conſuetudo iam inde à Tatio Sabinorum Rege in poſteritatem tranſmiſſa eſt: quem verbenas felicis arboris ex luco Streniæ, noui anni auſpices primum accepiſſe auctor eſt Symmachus, argumento indubitato viris ſtrenuis eas conuenire, atque ob virtutem deberi. Decreueram itaq; veterum factum imitator non otioſus aſſectari, ornatiſſ. Cobeli, ac dedicato tibi, miſſoq; ſtrenæ vice libello Emblematum Calendas præuertere, ſed voluntatem eam ſedulitas quædam ſibi inſtans nec ferè vnquam ſibi ſatisfa-

ciens abrupit: eam tamen occaſionem elapſam eo minùs iniquè patior, quo libri moles magis excreuerit, quo Emblematũ numerus ſit auctior, hoc eſt, quo largior vſura fenori acceſſerit. Bonæ fidei cõtractus reſcindi nequit, cõperendinari poteſt, habita fenoris ratione. Itaque ſeriùs ad te xenij loco proficiſcentem libellum, ex corollarij ſuperpondio nihilo deteriorem putabis. Neque verò ex prolixitate captare fauoris auram ſtudui, quando vnumquodque Emblema libelli materia futurum fuerit, ſi compendio operoſam verborum ſtruem prætuliſſem; ac niſi tam poſſe occupato tibi diſplicere prolixitatẽ cogitaſſem, quàm mihi aut deſiderantibus alijs eſt grata. Nimirum malui eundem mihi linguæ modum, qui eſt ingenij, qui eſt fortunæ. Scripſi autem plura, quàm iniunxeras, vt delectum inſtituere tibi ſit integrum, itidem vt fit in luſtratione exercitus, vbi triarijs & veteranis primus habetur locus, capitecenſis & gregarijs numero ſummotis. Pluſculum operæ poſitum eſt cùm in reddenda ſymbolorum ratione, quæ obſcurior paulo eſt, eo quòd breuitatem captanti, ſingulis verſuum quadrigis, & picturæ typum & ſymboli rationem includere neceſſum

cessum fuerit, tum in explicando picturæ apparatu, vt ne pictor, quia locis disiungimur, quidquam hîc desideraret. Adde quod impensiùs & de industria sategi, varietate metrorum condire opus, vt vniformis lectionis fastidium hac parte leuaretur. Vale feliciter & nos ama. Harlemo sub Idus Ianuarias.

IO. SAMBVCVS HADR.
IVNIO SVO S.

ACCEPI tua Emblemata;de quibus etſi tu nimium modeſtè ſentis,aliud tamen fore publicum iudicium videbis:nam & ſana, & varia,elegãtiaq; ſunt,& facilè auctorem,officinamque teſtabũtur. Quòd verò mea tantopere expetis, ante Aprilem ob ſculptoris & pictorum moram vix apparebũt: quæ ſi videtis,minuetur deſiderium legendi ea,& verè τῶν κοπρίων ἐκβλητότερα dices. Tu verò tandẽ nobis Sudam reſtitutũ , epithetorum Grecorum explicationes,Noniũ,& alia extrudas: nec , quaſi nondum abſolueris,otium differẽdo queras; teq; ad alia accingas;vt,quando Eraſmum veſtrum ingenio æquare cœpiſti, numero quoque lucubrationum inferior ne ſis:dumque ętas,viresque permittunt, τὴν τοῦ χρόνου συνέχειαν συναφείᾳ quadam καὶ εἱρμῷ velut librorũ, qui niſi eruditi eſſe nequeũt, poſteris repræſentes. Vale, & Sambucum amare pergito,ſed minùs laudato:quis enim,quàm ego, me nouit meliùs? Antuerpiæ. IIII. Idus Februarij. Anno M. D. LXIIII.

Reprehendere procliue: & animum apertum esse debere.

Nocte satus, genitore orbus, sum nomine Momus,
Dente Theonino singula rodo lubens:
Fingi hominem caussor clathrato pectore; apertis
Sensibus occultum vt nil specus ille tegat.

Rabularum odium.

Grunitum ſuis immundi cane peius & angue
Indus Elephas inuiſum habet.
Obſtreperos rabulas, qui litibus omnia miſcent,
Odiſſe par eſt principem.

Gloria

Gloria immortalis labore parta.

Ad reuerendiß. Cardinal. Granuellanum Ant. Perrenotum.

Tortilis & caudam ore tenens hic termite lauri
Ambitur anguis, & ligonem circuit.
Gloria continuos nunquam moritura labores
Sequitur, virensq́ in ore viuit perpetim.

Impunitas ferociæ parens.

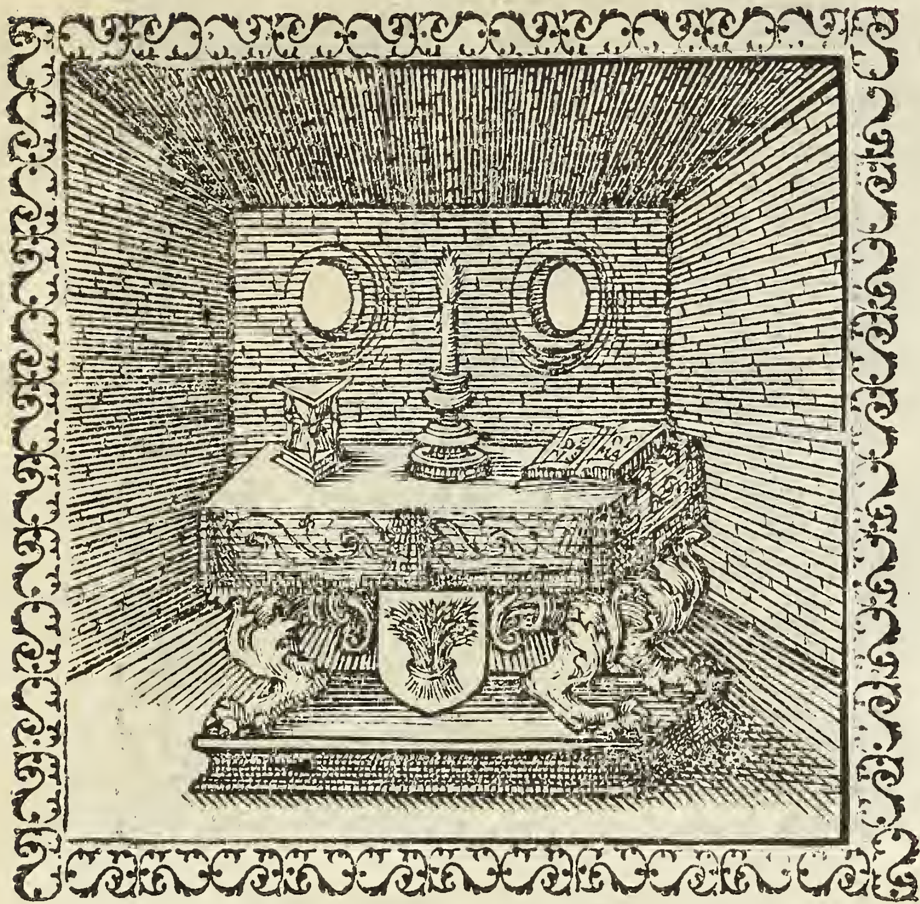

Insultant pauida hic natio musculi
Clausis muscipulæ carcere felibus.
Sublatoq; metu fortè periculi
Crescit tunc animus degeneri insolens.

Vita

Vita mortalium vigilia.

Ad D. Viglium Zuichemum Præſidem.

Inuigilare libris, ſtudio metirier horas,
Pars vitæ eſt princeps: otia vita fugit.
Fama vehit vigiles, ſepelitq́; obliuio inertes:
Hoc liber explicitus, clepſydra, lychnus habent.

Ex pace rerum opulentia.

Aureolum dextra geſtat Pax Attica Plutum,
Læua tenet cornu plenum vbere copia.
Gliſcit opum ſatias, & rerum copia læta,
Pax vbi Marte triumphato viget aurea.

Quod

Quod in te eſt prome.

Ad clariſ. virum Ioachimum Hopperum Conſil. Reg.

Rimaris tundendo ſinus tibi pectoris altos,
Et vitam ſoboli das Pelecane tuæ.
Perſcrutare animum, quære in te quod latet intus:
Ingenij in lucem ſemina prode tui.

Calum-

Calumnia dira pestis.

Hîc radio lætifero tacta, velut ſidere, Paſtinacæ,
Exuitur celſa pirus deciduam luxuriem comarum.
Haud aliter vipereo vaniloquus dente calumniator
Attalicas vertere opes, cōditionemq́; poteſt ſuperbam.

Inui-

Inuidia integritas aſſecla.

Ad Cornelium Suſium Hollandiæ Præſidem.

P alma caput tollit cælo ardua, cuius ad ima
R ana loquax, ſtabulantur & hydri.
O ppugnant proceres , quorum via conſona recto eſt,
D egeneres, atque inuida lingua.

Deſide-

Desiderium spe vacuum.

Ceruina potitur rabidus Leo: suspicit catellus,
Captatq; rictu prædam inops opimam.
Sic hæredipetis aliena vorantibus, sed ore
Sicco, euenit, quos funeris trahit spes.

Impro-

Improbè Deum fatigamus, votis vt nostris seruiat.

Ad Splinterum ab Hærgen Eq. aur.

Latoiden Cadmæa Tyros deuinxerat auro:
Gradiuum tenuit compede Sparta grauem:
Præpete priuarunt penna Victoriam Athenæ,
Quisque suis votis cogit adesse Deum.

Vxoriæ dotes.

llaqueata sedet pedicis, pudibundaq; velat
Vultum Venus Spartana flammeo.
Vxorem castus pudor, & constantia amoris,
Custodia & sui laris decet.

Pru-

Prudentia cum robore coniuncta.

Ad clariss. virum Philippum Cobelium Regium Consil.

Viribus Cyllenius integris stat
Iunctus cum senio graui.
Robur inuictum est, sapientia si
Firmes: qua sine, concidet.

Principum opes, plebis adminicula.

Pyramides Phariûm monumenta perennia Regum,
Errantibus circumligat hedera ſequax brachiis.
Regum opibus firmis plebs ſuſtentatur egena:
Mentisq; conſtans firmitas viret perenniter.

Seipſum

Seipſum vincere, palmarium.

Ad Arnoldum Sasbotum Senatorem.

Pampineis criſtatus Epops, vide, vt æger ab vuis,
Munit adianti ſe virente ramulo.
Se Sophiæ monitis mens, ſerua affectibus, armat:
Temetiq́3 vires frangit abſtinentia.

Cuncta complecti velle, stultum.

Ventosas pueri bullas per inane volantes
Prendere dum satagunt, opera exit inanis.
Qui varia attrectat studia aut venatur honores
Ambiguos, pueris mihi stutior ille est.

Coer-

Coërcenda & extirpanda impietas.

Ad D. Iacobum Susium virum doctiss.

Hostis colubris ales insidet sceptro,
Substrata quod Niloi equi premit terga.
Domat superbos, impiosq; proculcat
Sceptrum æquitatis, noxiosq; consumit.

Audito multa, loquitor pauca.

Aure concipit, parit
Muſtela fœtum poſtea in lucem ore.
Aure dicta concipe,
Diu at recocta parciùs prome ore.

Pro-

Prouidentia.

Ad Iacobum Endium reipub. Holl. caussarum vindicem.

Quò sacer excurret Nilus in arua,
Præscius, alluuie libera ponit
Oua, monens meritò nos Crocodilus
Quæ fata immineant antè videre.

Exiguo contentus, potiora ſperans.

Libat rauca roſas cicada hianteis,
Clauſas præterit vſui futuras.
Præſenti fruitur, ſuo beatus;
Et fatis melioribus parat ſe.

Eru-

Eruditionis decor concordia, merces gloria.

Ad doctißimum Ioannem Sambucum Pannonium.

Cor pedibus iunctis, roſtris concordibus aurum
Naupliadæ prendunt, munera ſancta, grues.
Gloria debetur ſtudijs, atque aſſecla merces,
Concordesq́; animos candor vbique decet.

Adu-

Adulator saluti reip. grauis.

Vt Leo, quem cæci vis lancinat effera morbi,
Sentit opem, si Simium edat, citam:
Palponem & dirum sycophantam qui eijcit aula,
Rex viru regnum vacuat graui.

Diui-

Diuina ſcrutari, temerarium.

Ad Cornelium Muſium Delphum.

I mmatura ſitim Pharia arcet Palma, eadem
S enſus præpedit, & linguam matura ligat.
S crutans celſa Dei myſteria, lingua, animo
H æret; at ille ſapit qui veſtibulum haud ſuperat.

Virgi-

Virginem pudicitiæ, matronam domus satagere.

Cernuus armisonæ præbet Draco colla Mineruæ:
Domiportam at exterit Venus testudinem.
Virgo sui satagit decoris bene prouida: at vxor
Frugi silet, nec limen excedit domus.

Medi-

Medici Icon.

Ad Martinum Aedituum Medicum insignem.

Sceptriger, & lauro, baculoq́; instructus acerno,
Quid Draco, quid Gallus vult sibi, quid ue Canis?
Imperat hic ægris, operosaq́; arte medetur,
Sedulus, & fidus, dignus honore, vigil.

Fortu-

Fortunæ inſtabilitas.

Stare loco neſcit certo Sors lubrica, ſedes
Quærere docta nouas.
Hinc pedibus mutilam, & ſubnixam remige pennæ
Smyrna Deam poſuit.

Ser-

Sermo de Deo apertus, mens ſit occulta.

Ad Ioannem Becanum Medicum clariſsimum.

Perſea fert linguæ ſimiles, ſacra Iſidi, frondes:
Typumq́ cordis poma turgida exprimunt.
Sermo index animi, de numine ſentit apertè;
Cor cæco operculo intus arcanum tegit.

Principis calamitas, priuatorum dissimilis.

Stat vidua quercus læto honore frondium,
Quas rapido Boreas decußit asper turbine.
Princeps auitum, sæua cui refixerit
Imperium Nemesis, tuetur is gentis decus.

Sacer-

Sacerdos castus & animi liber.

Ad Matthiam Herium.

Quid fugitas hederam manibus contingere Flamen?
Solidum quid annulum atque nodosum fugis?
Illaqueatricem Venerem vitato sacerdos;
Sis liber animi, nec mali tibi conscius.

Sero detrectat onus, qui subit.

Iugo repanda colla seruili effere
Exuere molliter paras taure irrita.
Serò recusat, qui capeßiit, iugum
Connubiumq́ꝫ, munera & ciuilia.

Idem

Idem ſalutis & exitij fons.

Ad Antonium Hofſlach Aduocatum.

Nos necat elleborus, capris adipem auget, auiq́ꝫ:
Idem ignis fomes, & populator opum eſt.
Inſontem & ſontem facundia præſtat eundem:
Nunc eſt exitium, nunc medicina ſalus.

Celeritatem mora, & hæc illam vicißim temperet.

Quid ſcamno reſes, obtendis teſtudinem & alas?
Humum hinc premis veſtigio, calce hinc cælum appet
Temperiem cunctis adhibe, remoram inijce: ſi ſis
Celer nimis, velocitate tempera moram.

Boni

Boni adulterium.

Ad Ioannem Zurenum Harlem.

Funesto Arachnen flos idem succo replet,
Apiq; mella sufficit liquentia.
Concordiæ litisq; idem dictum est parens:
Scriptura prauis sica, fit scutum bonis.

Vinum ingenij fomes.

Vuiferum Bromium, volucrem ſed præpete penna,
Quid tacitæ poſuiſtis Amyclæ?
Tollit humo ingenium Bacchus, mentem erigit altam.
Pegaſeaq́ue velut vehit ala.

Quæ-

Quære adolescens, vtere senex.

Ad Andream Osteruicum Splinteri filium.

Hinc dum viget, duro labore exercitus,
Ephebus, hinc senex beato Copiæ
Cornu fruens, opum & dapis lætæ satur;
Iuuenem parare commonent, vti senem.

Veneris potentia.

Quid Cytheræa polum fers vertice? vis mea ſcandit
Cælum, & Ioui dat iura. quid papauera?
Sopio corda hominum quamuis fera. roſcida quorſum
Mala? illices eſſe has voluptates puta.

Virtus

Virtus difficilis, ſed fructuoſa.

Ad clariſſ. Hieronymum Tennerum, Regis Daniæ Cancellarium.

Pomum inſigne geris Cybeles, dura cute opertum,
In torulis dulces cui ſtabulant nuclei.
Ardua vallatur duris ſapientia ſcrupis;
Dulcibus aſt eadem fructibus illa ſcatet.

Femi-

Femina improba.

Cùm ruit in Venerem, blanditur Echidna marito,
Mox ſatura inſertum præſcidit ore caput.
Improba palpatur, tentigine feruida coniunx;
Continuò letum poſcit anhela viri.

Malo oppreſſus, deterius formidat.

Clathrata caueæ macerie cluſa columbula
Incuruis aquilæ permetuit carpier vnguibus.
Formidat grauius ſollicita mente periculum
Afflictus: capiti is rite ſuo conſulit & rei.

Amo-

Amoris ignis perpetuus.

Hinc tædam vt suus ignis edat teretem, vide
Illinc vt rapido male liquitur à rogo.
Visæ tabet amans miser igne puellulæ:
Absens tabifico haud minùs vlcere carpitur.

Lin-

Linguam compeſcito.

Pigram quid aluum comprimis caua manu,
Quid vda labra, quid ſalax inguen Schytha?
Abdominis ſtudium, & grauem luxum fuge,
Linguamq; frena prodigam vel maximè.

Deum & ama & time.

Myſterijs addicta Memphis æde pro ſacra
Sphingem biformem dedicauit, ſymbolum Dei.
Amato numen ceu pijs mite, ac placabile:
Rurſus time, vt vindex inexorabile impijs.

εἴξας

Εἴξας νικᾷ, siue victrix animi æquitas.

Ad Victorem Giselinum.

Vis Boreæ obnixas violento turbine sternit
Ornos: Arundo infracta eandem despuit.
Fit victor patiens animus cedendo furori:
Insiste, Victor, hanc viam & re, & nomine.

Biuium virtutis & vitij.

Hinc luxu compta, inde situ horrida femina pugnant
Alcidem in partes flectere quæque suas.
Nititur inculta hinc iuga scandere se duce Virtus,
Hinc Vitium pronos mergere delicijs.

Deum

Deum odiſſe impudentiam.

Pernix accipiter, piſcis, Nili incola dirus
Equus, quid ordine hærent?
Symbolon hoc loquitur Phariæ tria verbula genti,
Deus odit impudentes.

Iræ malagma philoſophia.

Getulus Leo non ſic aliud, quàm metuit
Tædam flammiuomam, qua rabies ſæua cadit.
Sidit trux animus vel facibus luciferis
Cæleſtis ſophiæ, aut ſupplicij terriculis.

Hinc

Hinc dolor; inde fuga, grauis.

Quid, Cerue, Cressa fixus arundine
Laxas habenas præcipiti fugæ?
Hæc sors amantis, quem fuga concitat:
Mentem intus exest vulnus atrox nimis.

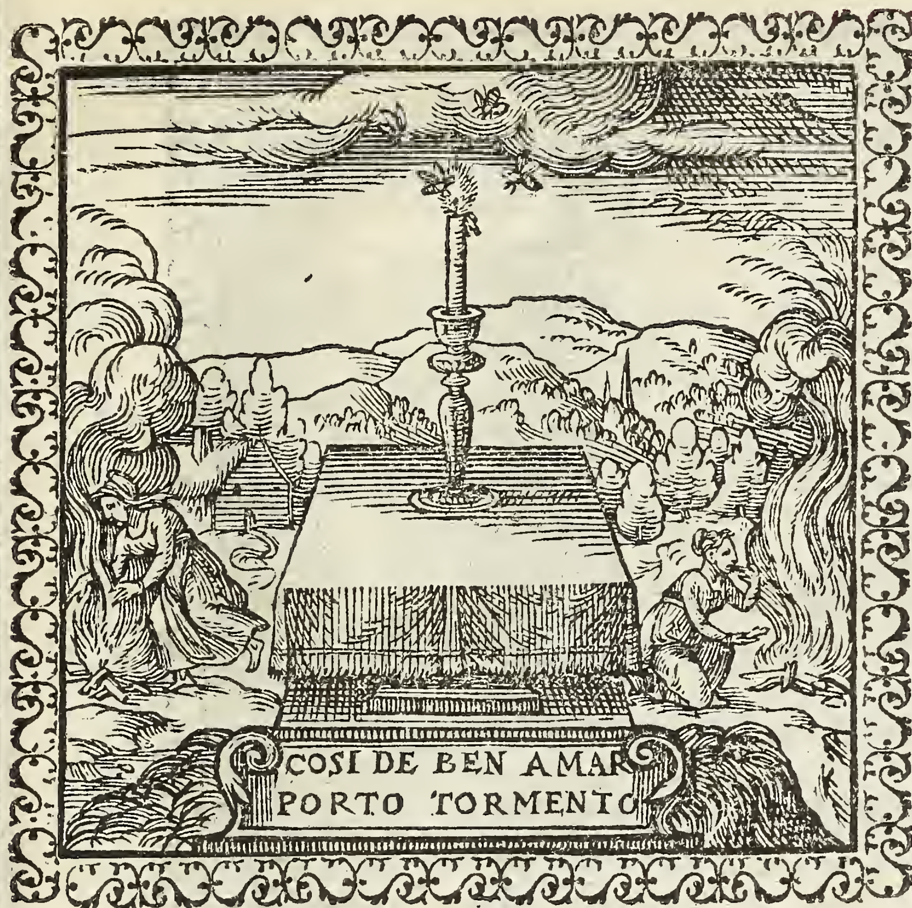
Princeps ne cui aures ſeruas præbeat.

Sublimem ære Iouis ſtatuam, patula aure carentem,
Sacrarat Minoïa Creta.
Principis eſt, regnum dextra moderantis habena,
Seruam ne cui commodet aurem.

Amo-

Amoris ingenui tormentum.

En vt igneum facis coruscæ lumen
Insiit culex proteruus, ac necat se.
Haud secus suos Amans misellus igneis
Persequens, crucem inuenit, suumq́ funus.

Vxoriæ virtutes.

T estudo premitur pede; clauem dextra retentat;
V acat obstruendo dentium septo altera.
N e vaga discurset coniux, neu futilis esto;
I psamq́ꝫ cura opum tuendarum addecet.

Nec

Nec igni, nec ferro cedit.

Bipennis hinc, fax inde viuum ignem vomens,
Nexum adamante ſuo decuſſat annulum probè.
Fortis animus, conſtansq́ʒ, victor omnium,
Deſpuit intrepidus pericula & ſæuas cruces.

Venter, pluma, Venus laudem fugienda ſequenti.

Quò fugitiua ruis, quem'ue auerſata relinquis
Gloria clara virum?
Deſero ſuffultum pluma, Veneriſq; miniſtrum,
Mancipiumq; gulæ.

Veri-

Veritas tempore reuelatur, dissidio obruitur.

Quid penniger Saturne in auras virginem nudam rapis?
Quid feminarum cœtus aggesta obruit terra scrobem?
Specu emicantem veritatem, Temporis natam, triplex
Obruere pestis apparat; Lis, Inuidia, Calumnia.

Dis-

Diſcordia exitialis.

Sanguineam quatiens haſtam, caput horrida echidnis
Folle focum ſubigit, flamma vnde fumusq́ exſilit.
Exitiale parens animat diſcordia bellum,
Improba lingua mali, cædisq́ ſeminarium eſt.

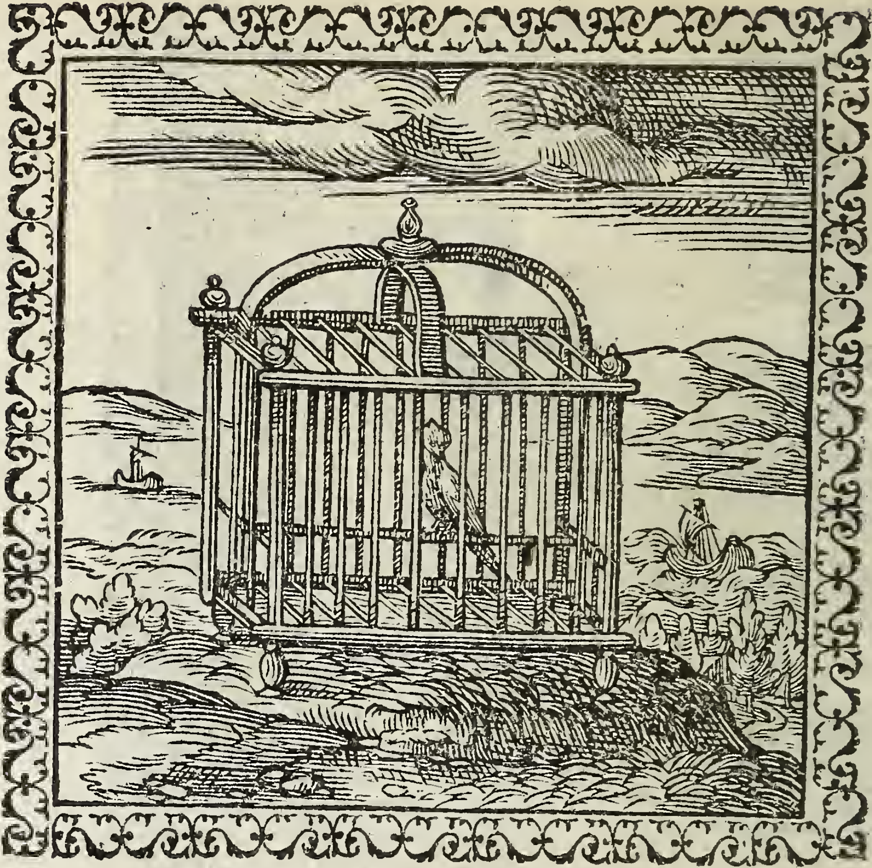
Can-

Candor ingenuus.

Exſorbet ſaniem hulcerum atra muſca:
Mel dulce haurit apis thymo ex amaro.
Doctos ingenuus decere candor,
Obtrectatio liuidos putatur.

Animi ſcrinium ſeruitus.

L uſcinia veris nuncia,
M uteſcit incluſa caueæ.
E ſt ſeruitus ſcrinium animi,
L inguamq; vinclo præpedit.

Locu-

Locuples ſatellitium diuitum.

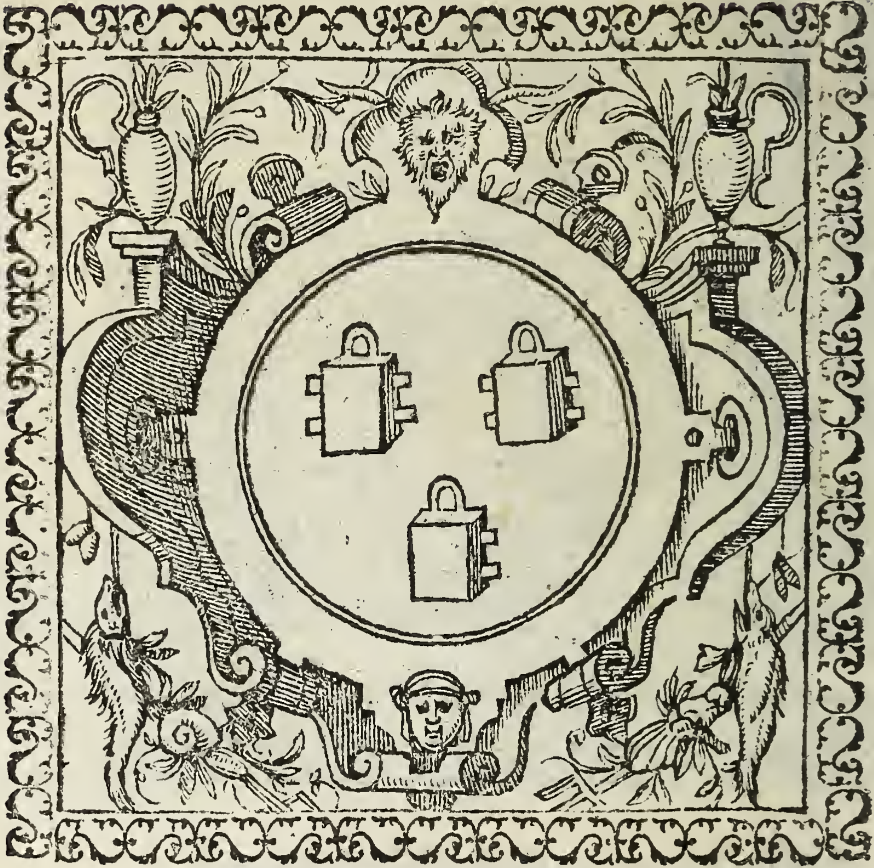

Et pilis horret, tractuq́; obſerpit Iülus
Arquato, ac præfert agmine mille pedes.
Anſati incedunt proceres, glomerantq́; ſuperbos
Greſſus; aſſequitur longa caterua comes.

Aſſi-

Aſſiduitas duri victrix.

Ad Petrum Iunium filium.

Fiſtucas auro triplices, monumenta laboris
Continui, ſemper Suſia gens coluit.
Aßiduus labor, & ſollers induſtria, quid non
Edomat? huic cedunt omnia, dura licet.

AD LECTOREM.

QVÆ ratio Athenienses olim mouit, vt cum publicis exsecrationibus sancirent; ne quis vlli vnquam viæ ignaro indicium denegaret; ea nos quoque adducti non nihil operæ sumpsimus in emblematum nostrorum origine, vsuq́ue ostendendo: ita tamẽ, vt interea quàm minimũ à vera eorum ratione & natura recederetur. Non enim ignoramus, eo plus venustatis, & gratiæ istiusmodi scriptis accedere, quo ingenium acuunt magis; hoc est, quo suspensum diutius & sollicitum Lectoris animũ tenent; maioreq́ue posteà, quàm intelliguntur, cum voluptate in sui admirationem rapiunt: præsertim cùm aptè subtiliterq́ue inuenta solidi quid & præclari iucunda obscuritate, quasi obtento velo, tegunt. Itaque, etsi amicorum non nulli meliùs legentium auiditati consultum iri putarent, si vnicuique symbolo sua interpretatio statim subiungeretur: nos satius tamen esse iudicauimus; ordinem planè diuersum sequi: & alteram quasi operis partem ipsum facere commentarium; qui hariolandi, coniectandiq́ue palma priùs in medio posita, aut bene iudicantibus deinde succinat, aut minus assequentibus facultatem intelligendi subministret, ductorisq́ue, vel, si ita placet, interpretis vicem subeat. Idem de ænigmatis consilium secuti sumus, in quibus ea quæ ibi præfati sumus, hærentem facilè expedient. Vale.

MOMVS reprehensionis conuiciiq́; Deus apud priscos fuit habitus, quando etiam vitiis, morbisq́;, & multis etiam pestibus sua illi præfecerunt numina. Hunc Hesiodus poëta in Theogonia Noctis filium prodidit, absque genitore: quo fit vt nonnulli secuti fidem editionis Venetæ longè omnium mendosissimæ lapsi sint: Somnum parentem illi attribuentes. Erroris occasionem dedit vox, ὄυ τινι, quæ, nemini, significat, eamq́; lectionem interpretes Græci agnoscunt, & sequuntur cùm alii legisse videatur, ᾧ τινι, id est, cui, vt referatur ad somnum, nõ animaduertẽtes, quòd hunc Nocte editum fuisse dixerit, quodq́; incæstum matris cum filio inuecturi sint. Cur autem fabuletur Noctis filium Momum, sine patre: hanc mihi perspexisse rationem videor, tum quod vitilitigator in altissima ignorantiæ atque errorum caligine versetur, & luce ingenii defectus studioq́; aliena reprehendendi nihil ipse rectum gignat, sed emissitiis oculis aliena peruideat: tum quòd ex occulta & abdita ratione illa carpendi libido nascatur. Sine patre verò, quod incerto auctore & è vulgo plerunque oriatur istud reprehendendi calumniandiq́; studium, quomodo vulgo conceptos dicimus, qui certum patrem demonstrare non possunt. Ob superiorem rationem etiam fuscum et coloris mulestini faciẽ pictura illi tribuit, additis nigris & dentibus & vnguibus; qui maledicentiæ symbola sunt, iuxta illud Epigrammatarii:

Nigros contorsit liuidus vngues.

Idem alatus pingitur, quòd reprehensione, ac maledictis nihil pernicius; quæ facillimè emittũtur, citissimè excipiuntur, et quaquauersum latissimè diffundũtur,

vt

vt sensit Cicero p Plancio. quo spectat et Alcæi versus:

Μώμου λαιψηρὰς ἐξέφυγεν πτέρυγας, *id est*,

Pernicies *Momi pennas effugerat vnus.*

Epigrammata Græca Momum effigiant senem subiecta manu fulcientem calua tempora; quæ species innuit senile plerunque esse reprehendendi vitium, eoq́ morbo laborantes vitilitigatores, cogitabundorum more, meditari semper ac comminisci quod carpant. Adiungo illi et Inuidiã *indiuiduam comitem: hoc consilio, quòd æmulatio fermè accendat foueatq́ istud vitium.* Fa*bula notissima est ex Luciani Hermotimo de sectis, quam compendio recensebo. Nata inter* Palladem, *Neptunum, & Vulcanum contentione: quis vtilius opus commonstaret, Neptunus taurum, siue vt alij, equum velut arationi vecturæque accommodum inprimis animal in medium statuit: Pallas domicilium ostendit, cuius vsus contra iniurias aëris omnes inseruiret: Vulcanus fictum hominem pro facilè præstantissimo opere exhibuit. Delectus arbiter Momus, præter alia quæ carpsit, caussatus fuit in hominis opificio præteritos fuisse ab artifice clathros, seu fenestellas, pectoris parieti inserendos; per quos, ne quid occultum lateret intus, introspici posset. Idem etiam Veneris sandalium, vt argutum nimis atq́ loquax, calumniatus fuisse legitur. Porrò nihil in vita mortalium tam numeris omnibus absolutum, tam doctum, tam rectè factum inuenias quod non, innatus Momis quibusdam, calumniandi & carpendi morbus conuellat, aut saltem incessat: adeo procliuius fuit sæculis omnibus,* μωμίζειν ἢ μιμίζειν, *id est,* Momum *quàm mimum agere. Itaque tum hunc ad sensum refertur* Emblema, *quòd reprehẽsioni obnoxia*

ſint omnia: tum etiam ad id quod prudentiſſimè doctiſſimeq́ dictum à Socrate memorat Vitruuius, oportuiſſe hominum pectora feneſtrata & aperta eſſe; ne occultos haberent animorum ſenſus; ſed ad conſiderandum patentes: ſiquidem corde nihil ſinuoſius, nihil inſidioſius fabricata eſt natura, vt ſolius Dei ſit ſenſus & cogitata hominis inſpicere atque pernoſſe.

Pictura. *Senex pingatur caluus, colore fuſco, liuidis dentibus vnguibusq́, alis ſupra humeros exſtantibus, læua caput ſuſtentans cogitabundi in morem, dextræ indice extento verſus effigiem quandam hominis, clathratum pectus habentem: adſtent procul Pallas cum domicilio: Neptunus cum equo: proximè illum Vulcanus cum homine ſuo, ita vt ſimulachrum hominis clathratum diuerſum ſit ab homine Vulcani, velut Momo deſignante, talem oportuiſſe fingi. Quod ad picturam Deorum attinet, ita ſemel ſtatuo: Neptunus nudus pingatur, capillitio cæruleo, altera tridentem complexus, altera manu equum habena tenẽs, pede delphinum premens. Vulcanus atro colore vt faber, rugoſus propter aſſiduos ad incudem labores, læua malleum tenens, dextra hominem à ſe fictum cõmonſtrans, claudus, capite præferens pileum cæruleum, cuiuſmodi fermè figura ſpectatur Ducis Veneti tiara. Palladis effigiem dabo Emblemate. 15*

Emblema II.

Carmen eſt Heroicum cum dimetro Iambico, quale illud Horatij:

Nox erat, & cælo fulgebat luna ſereno
Interminora ſidera.

SVS *animal eſt infeſtiſſimum Elephanto, vſqueadeo vt vel ſolo illius ſtridore atque grunnitu audito, immanis illa bellua in fugam agatur; id quod hoſtilia*

tela

tela facere nequirent: vnde insulsum illud Mahometi, plani & impostoris perditissimi, commentum risum quibusuis commouere possit, prodentis olim diluuij tempore in arca Noæ suẽ elephanti sterquilinio geniture suæ originẽ acceptam referre, vt ex eius fimo enatum. Sed vt hoc ridiculum, quippe ab homine rerum naturæ ignaro proditũ; ita illud confirmat auctorum vnanimis consensus: siquidem præter Plinium, Orum, Zoroastrem, Senecam, Ælianus libro de animantibus primo, suis stridore minimo terreri elephantum locuples testis est: qua ratione cognita Romani commisso cum Pyrrho Epirotarum rege prælio, victores exstitere; cùm elephantes eius regis obiectis suibus in fugam compulissent. Memorabile adeò est nec silentio obliterandum, quod à Megarensibus factum proditur, eodẽ auctore lib. 16. c. 36. quòd cùm ea vrbs arctissima obsidione ab Antipatro Macedone pressa, acerrimè oppugnaretur; oppidani sues liquida pice perlitos priùs, admotaq; flamma succensos in hostilem exercitum immisere, qui depascente iam illorum corpora incendio, latè grassantes, ac horribili stridore in confertum elephantorum agmen delati, belluas velut in rabiem concitas disturbatis ordinibus in fugam verterunt. Huc faciunt verba historici, quæ nobis integra seruauit Suidas in hunc sensum. E vestigio appensa de turri sue, periculum quod ab elephante ingruebat, euitarunt. siquidem atrocem grunnitũ cùm mox edidisset suspensus porcus, elephas id non ferens inhorruit. Illud verò tanquam controuersum ambigi potest, natiuum'ne sit quoddam atque intestinum inter hæc animalia dissidium, cuius caussa mortalium ingenijs sit incognita; an quod raucum illum strido-

rem, vocemq; auribus asperam natura exhorrescant: cuius rei gnari, qui pullos elephantum educant, iam inde à primis annis sues adhibent vt assuetudine paulatim mali illud vincant. D. Amb. in Hexaëmero *videtur istud referre ad prærogatiuam quandam à natura singulis animantibus donatam. Suibus aptissimè comparantur non insulsi modò, & à Minerua alieni homines; verùm vel maximè lingulacæ, & à rabie non malè dicti rabulæ, qui cælum terræ miscent: Item parasiti, quibus similiter vt suibus anima pro sale data videri potest: quod olim venustè dixit* Cleanthes: *qui omnes si à regiis exsularent, rectiùs cum rebus humanis ageretur. Pictura poscit elephantē auerso capite & crispata promuscide fastidiosum: Suem contrà elephanto impudenter obsistētem, ac retracto rictu grunnitum mentientem.*

Emblema III.

EMBLEMA, *nisi fallor ab Illustrissimo* Cardi*nali* Granuellano ANTONIO PERENOTTO *vsurpatum, elegans cum primis, & illustri laborum eius, virtutumq; heroïcarum assecla, recteq; factorum comite* Gloria *dignissimum. Videtur autem heros ille, cum omni posteritate nominis sui memoriam qui adæquauit, innuere voluisse, ingentes, ne dicam perpetuos esse exantlandos labores,* Herculis *ritu, ei qui adspiret ad amplissimum illud virtutis præmium, Gloriam videlicet; quæ concors est & consentiens bonorum rectè iudicantium atque incorrupta laus, eaq; perennis; quæ cùm vitæ breuitatem, tum iuges laborum periculorumq; molestias, sempiterna posteritatis commemoratione solatur, hominibusq; per suos ve-*

luti

luti gradus ab humo in cælum adſcenſum præbet: vſqueadèò illa altiſſimi cuiuſque & optimi animum noctes dieſq; exſtimulat, accendit, atque concitat, vt per labores ad honeſtiſſimum illum veræ virtutis fructum, eundemq; immortalem peruadat: (nimirum exſulat hinc popularis illa fama, adumbrata quædam illius imago.) Sic ante Salaminem ipſam à mari obrutũ iri hariolatur non falſus Cicero, quàm Salaminij tropæi, quod Themiſtocles erexerat, memoriam: priuſq; Leuctra Bœotiæ funditus interitura, quam Leuctricæ victoriæ, duce Epaminonda partæ gloriam. Neque verò huius loci eſt, aut temporis effuſioribus habenis in iſtius herois labores, atque inde natam mox gloriam prouehi; cùm ſingularibus ea commentariis debeantur. Pictura autem paſſim obuia eſt, vbi ligonem, qui fodicat orbem terrarum, anguis mordicus ſuam caudam ore tenens circumplectitur: eúmque ipſum ſerpentem laurea corolla medium ambit.

Emblema. IIII.

Carmen eſt Aſclepiadeum monocolon, quale eſt illud Horatij:

Mæcenas atauis edite regibus.

NATIVVM *diſſidium atq; interneciuum bellum eſſe Feli, cum fugace Murium gente, vſqueadeò vt etiam cinere eius animalis diluto fugari abigiq; mures ſit proditum, nemo eſt qui ignorat: nimirum à Natura doctam videmus, ſuſpenſis alto ſilentio veſtigijs, occultóque ſpeculatu, & certo caudæ quam vibrat libramine, in muſculos exilire: vt nunc inanem ac ſuperuacuam ſim collocaturus operam, ſi in re clariſſima diſertus eſſe velim. Monet autem ſymbo-*

lum, cuius meminit Suidas, nimia licentia & impunitate proposita insolescere homines. Metus supplicij scelerosos in officio continet: quo amoto aut negligentius obito, increscit ferocia & scelerate agendi libido. Verissimè dictum est in Miloniana, maximam illecebram esse peccandi, impunitatis spem. Pictura *postulat geminas muscipulas, quibus inclusæ sint feles, murium agmine liberè choræas circumquaque ducente.*

Emblema. v.

NON *hic de ea vigilia nobis sermo est, quam toto triennio passus fuisse legitur immortalis ille omnium scriptis* Mæcenas, *qui Somni molliciem nullis potuit libaminibus, nullis victimis flectere: sed de ea quæ* Demosthenem *coryphæum & principem oratorum fecit, qua antelucanas fabrorum operas præuertere magna cum ambitione consueuerat: Sed de ea qua Iulianus Imperator noctes dispartitus fuit in triplicia officia, quietis nimirum, Reipub. & Musarum: Sed de ea qua Alexander magnus subiecta brachio ænea concha, tinnitu complosæ peluis, vbi pilam argenteam manu tractatam remiserant nerui sopore laxati, euigilare solebat: Sed de ea quam reuera vitã vocat Plinius; quæ in ijs præcipuè viget, in quibus animus inquies opere pascitur: id quod de te dici patiẽtibus auribus non abnues, Vigli vigilantissime, qua duce tot prouinciarum commodis assiduè inuigilasti hactenus non sine valetudinis dispendio: qua tot iam annis magna cum laude* Præsidem *consilij egisti, partaq; immortali gloria tibi tuisq; eam facem præluxisti, cuius nunquam intermoriturus sit fulgor, eodẽ, quo orbis terrarum, termino inclusus.* Proinde, *qui veræ gloriæ amore ducimur, id nos ope summa contendere decet: vt & Reip. & in*

commune

commune consulendo, testemur nos pluribus horis vixisse, & Somno temporis furi, aut (vt Ariston aiebat) publicano mediam vitæ partem interuertenti, portionem deduxisse. Frugi nanque temporis cum laude dispensatores, à morte etiam fax immortalis, veræ virtutis assecla gloria, nunquam extinguenda comitatur. Symbolum Viglij vulgatissimum pingendum erit, quo hinc liber explicitus diligentiæ, illinc clepsydra temporis parcè admetiendi argumento, atque horum in medio lychnuchus cum ardente face, posthumæ gloriæ testimonio, libitinæ imposita simul omnia exprimenda venient.

Emblema. VI.

Hexametrum est carmen cum Dactylico Simonideo, pentametro acatalectico, quale memoratur illud à Seruio Honorato:

Parthenopæus erat puer Arcadiæ decus.

PAVSANIAS *in Atticis scribit Athenis exstare Pacis simulachrum, Plutum filium gestantis: quod iteterum repetit in Bœoticis, ingeniosè fabrefactum à Cephisodoto statuario scribens. Est autem Plutus siue Pluto diuitiarum deus: quanquam diuersissimos hos esse annotat Lilius Gyraldus, manifesti erroris conuictus vel ipso Pausania iudice: apud quem priore loco* Πλοῦτων ἄπαιδα *legas: posteriore* Πλοῦτον, *eodẽ sensu. Siquidem Plutonem ideo præfecit diuitiis antiquitas, quòd ex imis terræ visceribus: imò ab ipsis inferis petantur opes. Non absimili ratione Thebis primaria Bœotiæ vrbe, Fortunæ statuam positam legimus apud eundem auctorem, Plutum puerum gestantis, innuere volente artifice, Fortunam matrem esse aut alumnam diuitiarum. Quod ad picturam attinet: Pax femina*

pingitur nitido vultu, adspectu pulchra, oleagina corolla redimita, læua Amalthea cornu omni fructuum genere redundans, dextra Plutum puerum tenens, claro symbolo, quòd non è bello, sed beneficio pacis crescant opes. Plutus autem puer pingitur volucer, aureus totus, oculatus, teste Philostrato in Imaginibus: nam cæci Pluti significatio, vt ominosior, ab hoc loco excludenda est.

Emblema. VII.

PELECANVM, *quem à rosti magnitudine ῥάμφιον nominat auctor κοιρανίδων anonimus, auem paludibus Aegypti peculiarem tradit, prolis suæ amantissimam, quæ pullorum suorum proteruiam atq; impietatem merita morte vlta, mox facti pœnitens, pertuso latere suo, pullos mortuos vitali sanguine, quo animantur, irrorat: quod ipsum præter Isidorum cõmemorat D. Hieronymus, non eadem tamen fide; quippe qui pullis à serpentibus enectis id officij præstari dicant, cùm ille ad iniuriam parenti illatam hoc referat.*

Nihil virum ingenuè literatum magis addecet; quàm citra omnem dissimulationem nihil occultum premere, quod vsui & commodo esse queat; ita se suasq; operas commodare, vt appareat effusum benignitatis sinum nulli, nisi prorsus à Gratiarum limine peregrinus ille sit, claudere velle. Callimachus Hecalen φιλοξενίας ἀκλήϊστον στέγος habuisse testatur: Cimonis Atheniensis ædes Laciadis suis patuere: Musarum fores semper apertæ etiam prouerbio teste innotuerunt: Vir & litteris & humanitatis artibus imbutus, vt illic; ita hic quod æmuletur gnauiter, inuenit: vt nedum benignitate priuatim commodus sit; sed et officiis publicè, vt Reipub. literariæ, vt patriæ, vt amicis, vt

ris

viris bonis prosit. Is itaq; penetralia rimatur sua, nihil abscondit, ingenij dotes, quæ varias ad res à munificentissimo bonorum largitore Deo vnicuique tributæ sunt, non modo non supprimit, sed claram in lucem profert, totum se denique effundit. Talem te, Hoppere Iureconsultorum coryphæe, præstas communi patriæ, talem amici agnoscunt, talem te Respub. literaria sensit: & nisi concatenatorum laborum, otium illud Musis sacrum interpellantium, circulus, Principum curis inuoluisset, locupletiùs sentiret, immortalibus fœcundissimi ingenij fructibus fruitura. Picturæ ratio notior est, quàm vt in ea operam collocem explicanda.

Emblema. VIII.

Carmen est Choriambicum Callimachium, constãs tetrametro & amphibrachy siue bacchio, quale est illud:
Armipotens Mars genitor Romulida, te, venias, precamur.

PASTINACA *is piscis est, quem græci τρύγονα: interpretes plerique omnes Turturem perperam appellant: Hollandis nostratibus, ab aculeata iaculi in modũ cauda, Pylstaert nominatur. huius radius (aculeum ita vocat Plinius) tam letalem præsentaneiq; veneni vim habet, vt arboris quantumuis ramosæ, ac vegetæ, & amœnissimo frondium virore florentis caudici infixus, mox folia defluere faciat: quo amisso honore, truncus quoque celerrimè exarescit, neque multò post sideratæ, atque è solis immenso ardore, soliq; squalore exsiccatæ arbor fit similis. Plinius lib. 9. cap. 48. & lib. 32. cap. 2. huiusce rei fidem facit, nullum vsquã exsecrabilius venenũ esse asserẽs, quàm sit radius in cauda pastinacæ eminens, qui radici infixus arbores necet. hoc telo patrem Vlyssem interemit Tele*

gonus

gonus, accepto à Circe matre exitij indicio, quam rem graphicè describit Oppianus in Halieuticis, in hanc fermè sententiam vtcunque versibus à me expressam.

Nil Trigonis diro radio exitialius vsquam est:
Martia non tela, aut nigri quæ lacte veneni
Spicula Achæmenidum tinxit gens aspera bello,
Vbere stet quamuis fœtu, & frondentibus arbos
Luxuriet ramis, vernoq́ virescat honore;
Vulnere si tristi radicem punxeris imam,
Mox labat omnis honos, coma defluit, ipsa decorem
Exuit hinc viridem crudeli saucia tabe.

Non minùs præsens virus habet exitialis ac pestifera delatoris lingua; quæ florentes dignitatibus euertere, fortunisq́ omnibus exutos, ad incitas redigere potest. Pingatur itaq; prius florens, eiusq́ trunco affixa adhæreat pastinaca: sed ita vt radius ille, de quo diximus, caudici impressus clarè videri queat.

Emblema IX.

Carmen est Heroicum Archilochio tetrametro catalectico comitatum.

PLVTARCHVS *in libro, quem de silentibus Pythiæ oraculis scripsit, commemorat Corinthi in Oeco (quod ædificium à Cypsello tyrãno consecratum fuerat) inter templi anathemata exstitisse Palmam æneam, cuius ad radices insculptæ visebantur ranæ & natrices, hydros vocant. Emblemate isto, tametsi ad diuersum sensum ibi torqueatur à Diogeniano, innui existimo, à vitilitigatoribus (libẽter enim Catoniana voce cum Plinio vtor) obstreperis ac maledicis inuidorum linguis, exitiali veneno armatis, impeti illorum vitas, qui non obliqua, sed recta ratione ad dignitates rerumq́ fastigia emergunt, dissimiles Ruffini,*

Eutropij

Eutropij, eiusq; farinæ aliorum, prauis artibus diuitias & honores aucupantium: quorum conatus omnes eò tendunt, vt euersos fortunis omnibus exuant probos & innocentes homines, cùm isti innocentia sua freti, calumniatorũ latratus & inuidorum molimina sublimes facilè despuant. Palma ardua, primæq; nobilitatis arbor est, onerũq; grauium victrix, frondibus nunquam vidua; quæ opibus honoribusq; pollentes aptissimè exprimit: cuius ad radices positæ visuntur ranæ (quarum rauca illa & odiosa coaxatio nulli ignota, calumniatorum significationem haud dubiam habet) & hydri, nullis serpentium veneno inferiores, si Plinio credimus: per quos virulentus inuidorum alienam famam incessentium sibilus denotatur.

Emblema x.

Logacœdicum Archilochium, Ithyphallicum Marius Plotius nominat, cuiusmodi est illud Flacci:

Soluitur acris hyems grata vice veris & fauoni,
Trahuntq; siccas machinæ carinas.

PINGATVR *Leo otiosè recubans in gramine non procul ab armẽto pascente, raptæ prædæ mordicus inhærens: ita enim solet ex omni numero, quamtumuis ingenti fame stimuletur, vnum pecus diripere comedendum: adstet illi Canis limis feram suspectans, & prædam ingratis (quod dicitur) oculis frustra deuorans. Symbolum optimè quadrat in hæredipetas, qui alienis funeribus inhiãt, & per mortes incerta spe bona aliena captant, sæpius delusi, vt iuuenis ille apud Lucianum in dialogis, quem mors inopina ante senem cuius funeri propter summas opes imminebat rapuerat. Competit & in quosuis qui ambitu tenentur, & sacerdotia aut honores, alijs possessos venantur.*

Emblema XI.

MEMORIÆ *proditum est à Diodoro Siculo Bibliothecæ decimo septimo, & à Q. Curtio, Tyrios eximia religione coluisse Apollinem: cuius numen sibi tutelare vt propitiarent, sibique modis omnibus conciliarent, tempore obsidionis, quam grauem & funestam ab Alexãdro Magno experti sunt, simulachrum eius Dei aurea catena basi columnæ, cui insistebat alligasse, vt ille scribit; aut vt alter, aræ Herculis vinculum illud inseruisse, velut illo Deo Apollinem retenturos. Similiter Pausanias in Laconicis refert, peruetustũ Spartæ exstare simulachrum Martis compedibus irretiti, quo vinculo propriũ sibi ac Reipubl. perpetuum bellatorẽ illum Deum, nec vnquam suæ vrbis desertorem futurum, velut in peculio obligatum, voluerunt. Neque aliorsum Victoriam deam, cui pennas dedit, volucrem'que finxit antiquitas, ἄπτερον, inuolucrem, alisq́ orbam & fano & statua decorarunt Athenienses, augurantes perennem ipsis fore Deæ præsentiam, negatis illi alis quibus auolaret. Gentilitatis deliræ somnium istud fuit, nimis quàm superstitiosum, existimantis quali quali honoris obsequiiq́ lenocinio, Deum in vota nostra, eaq́ perfunctoria & inutilia pellici, ad modum pueritiæ, quæ crepundiis deliniri capiq́ solet; atq́ ita in ordinem cogi posse. Quare stultum est, ne dicam impium ac profanũ putare diuinum numẽ toti mortalitati iuuandæ comparatum, tam pusillum esse & otiosum, vt palpationibus tantùm non nostris ac veluti poppysmis titillationibusq́ cedat et expugnetur. Pingãtur tres isti dij seorsum in templis cõcameratis, Apollo catena aurea columnæ alligatus: cætera peculiaria indicia Fulgentius & Cornutus*

nutus ista tradunt, nempe vt pingatur iuuenis, imberbis, capillo promisso aureoq́ue, laureo serto redimitus, cũ arcu & sagittis in dextra, citharam tenens leua, cum Coruo aue illi sacra adstante. Mars sit compedibus vinctus, alioqui loricatus, galeatus, pugione accinctus, flagellum manu tenens, vt Albericus philosophus scribit, altera clypeum, nudo pectore, vt Isidoro placet, cum lupo animali ipsi sacro, aut gallo, secundum alios. Victoria, quàm apteron, id est, inuolucrem dixerunt Athenienses, pingatur sine alis, virago vt solet dextra manu punicum malum tenens, læua cassidẽ: nam hac specie colebatur Athenis, vt Heliodori testimonio confirmat Harpocration: posteri deinde sculptores alas illi iunxerunt, nimirum Bubali pater Anthermus, aut, vti Aristophanis scholiastes vult, Aglaophon Thasius pictor; quam alis aureis ornat Comicus Aristophanes illo versiculo:

Α᾿ῦτίκα πέτεται νίκη πτερύγοιν χρυσαῖν.

Mox aureis pennis volat Victoria. Exstitit & Romæ simulacrum Victoriæ alis viduum, quæ cælitus tactæ defluxerant; in quod Pompeij titulo epigramma legitur, in hanc sententiam:

Roma caput rerum, nunquam tua gloria obibit:
Nam victrix Dea te haud deseret inuolucris.

Emblema XII.

Carmen est hexametrum, cui associatur Alcmanium constans trimetro brachycatalectico, vt est illud:
Spernis decoræ virginis toros.

SPARTÆ *in templo Veneris armatæ contignationem fuisse extructam, quæ Veneris cognomento Morphûs, à forma (vt apparet) dictæ, numini fuerat sacrata, memorat in Laconicis Pausanias: simulacrum erat ex cedro factum, sedentis habitu, compe-*

dibus vinctæ, caput obnubente flammeo, siue calyptra: addit Tyndareum Dioscurorum patrem pedicas illas adiungi curauisse, fidei symbolo, quam maritis deberent vxores arctissimam: tametsi illius infelicitas in filiabus prostitutæ pudicitiæ macula famosis, à Stesichoro Lyrico prodita, satisq; decantata est. Porrò compedes indissolubilis vinculi coniugalis, & arctissimi amoris significationem habent. Flammeum verò (quod luteum est capitis velamentum) & pudoris argumento capiti imponitur, & fausti ominis ergò, ceu connubij indissolubilis. Illud de pudore declarat Claudianus in raptu Proserpinæ, ibi:

Flammea sollicitum præuelatura pudorem.

& Lucanus Pharsalidos lib. 2

Non timidum nuptæ leuiter tectura pudorem
Lutea demissos velarunt flammea vultus.

Postremum confirmat flammei vsus assiduus flaminis vxori, cui diuortium facere nulla ratione leges permittebant. Sedens autem meritò pingitur, vagæ Veneris odium insinunas. Pingatur Venus subsellio insidens, pedicis constricta, vultu flammeo obtecto, nuda, dextra Cupidinem videntem complexa, sinistra tria mala aurea ferens: adstent illi geminæ columbæ aues illi sacræ: Cornuto teste cùm propter puritatem, tum propter illices blanditias, quarum indicium facit frequens harum auium suauiatio: nihil autem magis decere honestam matronam, quàm velatam conspici, vult D. Clemens Alexandrinus, exemplo Creusæ vxoris Aeneæ, quæ ardente iam patria non dum abiecerat curam velaminis.

Carmen est Sapphicum præpositum Glyconio, quale illud Boëtij:

Cùm polo Phœbus roseis quadrigis
Lucem spargere cœperit.

SYNESIVS *libro de regno administrando ad Arcadium, vel, vti* Nicephorus *vult, ad* Theodosium *iuniorem scripto, negans in viribus solis positam esse felicitatem principis, eam prædicat esse absolutam omnibus numeris vitam, quæ potentiam prudentiæ consociat: quæ res coniunctæ robur inexpugnabile conciliant; disiunctæ verò inualidum & inutile: quando videlicet aut robur prudentia sit destitutũ, aut prudentia viribus defecta. Quapropter, inquit, sapientes Aegyptios in hoc sum admiratus frequenter, qui geminum Mercurij simulacrum simul cõstituunt; alterum iuuenta florentis, alterum maturo senio venerandi: volentes innuere, eum, qui rectè Rempub. aut regnum sit administraturus, coniunctam cum prudentia fortitudinem habere debere, quasi alterutrum inutile sit absque alterius ope. Neque alia de caussa Sphinx apud illos pro templorum foribus posita visitur, & quæ sequuntur infra* XLII *emblemate recitata. Huc spectat* Hor. *illud: lib. 3. Ode 4.*

Vis consilij expers mole ruit sua.
Vim temperatam Dij quoque prouehunt
In maius: ijdem odere vires
Omne nefas animo mouentes.

Eandem sententiam comprobat Isocrates *ad Demonicum scribens.* Robur *cum prudentia coniunctum prodest, qua sine plus habenti incommodat. Quod ipsum & Milonis* Crotoniatæ *exitus abundè docuit.*

Emblema XIIII.

Hexametrum versum sequitur Aristophanium metrum

tetrametro brachycatalectico absolutum; seu tetrametrum Colurum: ita namque à Mario Plotio, cuius libellum de metris aliquãdo inuulgabimus, nominatur, quale est illud:

Marcent lucernæ, sol propinquat, non tamen vocas.

PYRAMIDES, *quas otiosam ac stultam regum Aegyptiorum pecuniæ ostẽtationem nominat Plinius, vastæ fuerunt & insanæ substructionum moles, aliquot soli iugera complexæ, partibus fermè quatuor angulorum lateribus ab imo in acumen desinentes, sic dictæ, quòd in ignis speciem, in conum extenuentur; quarum fastigiata excelsitas paullatim gracilescens, vmbras quoque consumit, vt præter Solinum, Ammianus scribit lib. 22. Fuisse eas regum Aegypti monumenta, & inter septem orbis miracula habitas tradit geographus Strabo. Quia verò inconcussa vel maximè, stabilissimaq́; inter omnes figuras figura quadrangula, Galeno teste, habetur, hinc est quod monarcharũ aut regum fortunas huic comparari appositè credam: aut etiam constantis animi virum; qualem describit Q. Catulum Cicero, quem neque periculi tempestas, neq; honoris aura potuit vnquam de suo cursu, aut spe, aut metu dimouere. Priori rationi hedera aptè conuenit, vtpote sese ipsa sustinere prorsumq́; serpere impotens, ni pedamenti adminiculo vtatur, ac flagellis suam muniat imbecillitatem. talis est plebis ac minoris conditionis hominum status; quibus principum opes fulcimento sunt & ornamento. Neq; posteriori rationi absonus est viuax & perennis huius plantæ viror: quippe cùm magnanimi et fortis viri, qui humana omnia premit, & ad omnes casus infractũ gerit animum, laus cum æternitate certet, perpetuò victura. Diuersa planè hinc ratio est hederæ arborem scandentis, vt quæ*

solet

solet succū viresq́ illius omnes in se rapere ac demum enecare: quod in eos quadrat qui alienas opes sub titulo & prætextu patrocinij in se corriuant, atq; emungunt. Aliter etiam Marcellinus lib.15. hederæ comparationem ad opulentos transtulit, apud Imperatorem delatos, qui præsidia potiorum pulsabant, ijsdemq; tanquam hederæ excelsis arboribus adhærentes, absolutionem precibus mercabantur. Sunt qui emblematis huius significationem calumniati, ad creandam principi cuidam viro, qui hoc symbolo vtitur, inuidiam, eius sensum aliò detorserunt, velut qui circumsessum tenuerit Galliarum Regem & hederæ instar circumplicatum, ne quis ad eum pateret aditus sine ipsius assensu. Sed istud quid aliud est, quàm genuinum emblematis sensum corrumpere, atq; peruertere, & animam illi adimere.

Emblema XV.

Heroicum cum Iambico trimetro.

VPVPA *auis est cristata, plumis in capite instar cristæ plicatilis subrectis, quā Galli,* vn hupe *appellant Hanc scribit Orus, vbi senserit ex vuarum, quas appetit summopere, esu nimio noxam se incurrisse, decerpta adianto herba, quam officinæ capillum Veneris nūcupant, mederi sibi, ramulumq; eius herbæ ore circumferentem, obambulare. Quibus temulentia valetudinem concussit atque labefactauit, ij abstinentiæ ramulo se lustrent. Qui affectibus violentis tyrannis, aut (vt voluit Plato) loris restibus've nos vltro citróque in diuersos motus trahentibus, obnoxij sunt, ij à diuinis placitis & verbo diuino remedium petant, & mentē, quæ passionibus illis animi turbidis tanquam regina quæpiam imperare debet, obmuniant: quæ*

victoria primaria est & potissima, seipsum vincere. Qui peccata sua ritè expiari cupiunt, lustrent se lachrymarum adspergine & immersabili pœnitudinis ramulo.

Emblema XVI.

Metrum hexametrum, cui subiungitur dactylicum Stesichorium, à Stesichoro, cui familiare fuit, nomen sortitum, constans pentimetro acatalectico, quale est illud à Mario honorato recensitum:

Marsya cede Deo, tua carmina flebis.

PINGATVR *puerorum grex geminus, quorum altera pars bullas siue pompholygas è conchylio (in quo smegma, quem saponem dicimus, cum momento aquæ commistum sit) in aëra difflet: altera easdem iridis in modum discolores & purpurascentes sectetur atque comprehendere studeat, sub quorum pedibus non malè subscribi possit diuerbium illud* Italis *in ore frequẽs,* ET TVTO ABBRACCIO ET NVLLA STRINGO. *Nemo nescit bulla nihil esse vanius aut inanius, comparata illi iam olim caducæ mortalitatis vmbra. Itaque quadrabit aptissimè in eos qui diuersis artibus scientijs'ue animũ adijciunt simul, varia in studia distracti: aut qui pluribus muniis honoribusq; simul inhiant: aut quacunque tandem in re insatiabili animo nusquam satisfacientes huc illuc nutant. hi namque parum proficiunt, suaq; spe elusi sæpenumero discedunt.*

Emblema. XVII.

HIPPOPOTAMI *impietatem immanem esse, monumẽtis litterarum proditum est à veteribus; adeò vt ne patri quidem, per quem vitæ vsuram accepit, parcat: qua de re etiam alibi scripsi. At ciconiam serpentium certissimum esse exitium nemo infitias iuerit,*

qui

qui eam longis colubris inuisam dici Virgilio didicerit: qua de caussa necasse ciconiam capitalis noxia fuit apud Thessalos, quòd eorum regio prouentu serpentium abundaret, si Plinio credimus. Sceptrum verò gestamen Regum, qui priscis sæculis iudices erãt caussarum; ac proinde etiam iustitiæ dicatum fuit. Quo symbolo indicatur impietatem (quæ vitiorũ omnium fundamentum est, & qua flagitia ac scelera omnia continentur) coërcendam esse & vindice gladio castigandam, atque è medio tollendam, non secùs quàm à ciconiis solet serpentium genus. Res per se clara est. Equo fluuiatili in dorso erigatur sceptrum, cui ciconia insistat.

Emblema. XVIII.

Metrum est Archilochium acatalecticum, comitatũ Iambico Hipponactio, cuiusmodi est illud Flacci:

Non ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar.

MVSTELAM *(inquit Plutarchus libro de Iside & Osiri) plerique arbitrantur & affirmant per aurem initum pati atque concipere, sed ore partum edere, natalium sermonis quadam similitudine. Anaxagoras, aliiq; nonnulli physici prodiderunt Mustelam pariter & Ibin ore parere; teste Aristotele libro de generatione animalium tertio, cap. 6. quorum sententiam illic conuellit. Aristeas vt istud ipsum confirmat, ita paululum detorquet symboli explicationẽ. sic enim sonant eius verba. Mustela auribus concipit, quod ore parturit: itaque eius esu interdictum est* Leuit. II. *Iudæis; vt hoc symbolo insinuaretur, perniciosissimũ esse homini morem, quòd, quæ auribus acceperit, eadem verbis exaggerans maioribus malis inuoluat.*

Hugo Card. in superiorem Leuitici locū euariat nonnihil à prædicta opinione; siquidem mustelam marem ore generare, feminam, aure concipere annotat. quàm fideliter, ipse viderit. Orus etiam mustelum piscē huic cognominem ore parere scribit: similiter & Zezes. Huc allusum videtur à Lycophrone in Alexandra tenebrosissimo poëmate, cùm Medusam Gorgonem appellat δειρόπαιδα γαλῆν *id est, Mustelam iuguliparam, velut collopuerperam, propter fabulam, quæ fingit Grysaorem & Pegasum è ceruice eius exstitisse, truncato illius capite. Ad symbolum faciunt Epicteti verba admonentis à natura mortalibus vnicam datam esse linguam, aures geminas; vt loquendis audita duplo sint plura. Demonactis apud Lucianum documentum est, auribus sæpius quàm lingua vtendum. Epaminondas à Pindaro laudatur hoc nomine, quòd haud facilè alter inueniretur, qui plura sciret ac pauciora loqueretur. Picturæ ratio per se euidens est.*

Emblema XIX.

Alcmanium est dactylicum tetrametrum hypercatalecticum, simile secundo Boëtij carmini, cuius initium:
Heu quàm præcipiti mersa profundo.

CROCODILVS, *cui à croci metu nomen est, exitiale malum, quadrupes, vtroq; elemento infestum & terra & flumine, linguæ expers, dentibus serratis eorumq; ordine pectinatim se stipante, maxilla inferiore immobili, vnguibus immanibus, cute adeò inuicta vt ictus tormento quouis adactos eludat atq; repercutiat tergore, metatur locum nido prædiuinatione quadā & naturali prouidentia cum deligēs, ad quem summus* Nili *auctus eo anno sit accessurus: neq; alibi incubat oua, quæ cādida sunt anserinis similia. hæc de*

Cro-

Crocodilo ex Plinio lib.8.ca.25.Solino cap.45.Marcellino lib.22. & Herodoti Euterpe. Addit Plutarchus libro de Iside, Aegyptios certum conijcere Nili incrementi terminum ibi fore, vbi oua excluserit femina: nam cùm in humido fouere nequeāt Crocodili, & procul à fluminis alueo parere metuant, ita exactè præsentiunt naturæ tacito instinctu quod futurum est, vt accessu fluuij in pariendo, incubandoq́; (quod alternis obseruant mas & femina) vtantur, atque ita oua arida & inhumecta conseruent. Monemur prudenter rerum satagere, longeq́; antè consultare atque videre, quàm quid statuamus aut agamus.

Emblema xx.

Carmen est Phalecium à Phaleco inuētore sic nūcupatum, quod & hendecasyllabum à syllabarum numero, quale illud Martial.

Vitam quæ faciunt beatiorem.

CICADA *insectum est, quod rorem lambēdo viuit, nec alterius alimoniæ indigum, cantu se oblectat. Pingi possunt plures cicadæ, quæ flosculos (qui ad ornatum varij pingātur) dehiscētes, & explicitos, rore madidos, aduolitent ac depascant; à ceteris, qui etiānum intra calyces suos siue alabastros abditi latent, abstineant. Qui sua sorte, licet exigua, contenti sunt, bonis præsentibus fruuntur: liberali interim spe ducti, fore, vt aut industria aliquid adijciat, aut principum liberalitate accedat, aut hereditas portum ostendat, quod omne lucro deputant, & veluti probè sibi feneratum prætereunt. Non dissonum hinc est Italicum hendecasyllabum.*

Di questo mi contento & meglio spero.

INSIGNIVM *vsus peruetustus est, quando Anubin & Macedona, Osiridis filios, armorum insignibus vsos fuisse iam tum memoriæ prodidit Diodorus, canis exuuio alterum, lupi rostro alterum tanquam animalibus ab ipsorum natura non alienis. sic Tydeus apud Æschylum in clypeo depictum præfert cælum stellatum, cum luna medium vmbonem occupante: Hippomedon Typhonem fumos ore efflantem: Parthenopæus Sphingem: Perseus Gorgonis colubriferum caput; Veneris genetricis Iulius, alij Pegasos, Minotauros, Harpyias, Leones, Vrsos, Aquilas, Angues, Fuscinas, alius aliud. At gentis tuæ istud insigne aut symbolum, Sambuce doctissime, non otiosum ac iners aut ingloriū existimo, in quo visuntur binæ grues (non sine caussa Palamedis, vnius inter omnes Græcos solertissimi artium insignium inuentoris, aues nuncupatæ) hinc pedibus saxum, firmitatis argumento, illinc cor, fontem & retinaculum omnium honestarum actionum, concorditer complexæ, rostrisq́ annulum aureum, ceu debitam sibi mercedem appetentes. Multiplex hic cognitio animum simul præstringit: nam vti Grues altiuolæ sunt, nubila volatu tranantes; ita doctissimus quisque non humo assidet, sed mente cælestes etiam sedes adit, imò penetrat; neque id solùm, verum etiam gloria æternitatis affectatrice, sidera pulsat, et nubibus caput inserit. Eædem etiam vigiles, quòd noctu lapidem pede sustinent, vt oppressas somno, laxatis neruis, strepitus cadētis lapidis expergefaciat, diligentiæ summæ indiciū faciunt. Quam istarum auium sollertiam in exemplum rapuisse mihi videtur Alexander Macedo non abs re Magni nomen adeptus, qui globum argenteum brachio capiti subdito tantisper continebat (quoties lu-*

cubran-

cubrandum illi erat) dum remisso neruorum tenore delapsus, tinnitu peluis subiectæ, somnum illi abrupisset. Annulus verò (quem Promethei inuentum perperam, vt quo ipse Caucaso alligatus fuerit, alij Lacedæmonijs falsò attribuunt, quòd ferreus illis in vsu fuisse legatur) in se recurrens & ἀπείρων, immortalitatis nunquam vllo sæculorum spatio finiendæ index esse meo quidem iudicio videtur. Quòd si hariolari in re mihi obscura licebit, crediderim duorum coniunctissimorum fratrum operam præclaram Principi aliquando suo nauatam, maxima constantia pariq; concordia, ista genti tuæ peperisse insignia, laudabiliore ratione, quàm cicatricum insignia Sallustianus ille commendarit, vt, quibus gloriæ infinitas, annuli opes, adamantis argumento à Principis liberalitate honestamentum ac decus accesserint. Effigiationem quid attineat præscribere, cùm per se ipsa è superioribus abunde elucescat.

Emblema. XXII.

Carmen est Heroicum cum dactylico Almanio tetrametro acatalectico, cuiusmodi est illud Boëtij:

Tunc me discussa liquerunt nocte tenebræ
Luminibusq; prior redijt vigor.

ORVS *Apollo qui Hieroglyphica scripsit, refert Leonem, vbi febricitarit (familiaris autem huic feræ morbus febris est, præsertim quartana, si Phileti, qui de animantibus græcè scripsit carmine, credendum est) simia solere vesci, saluberrimæ escæ loco. Non repugnat Plinius, nisi quod morbi vim eleuās, ægritudinem fastidij tātum sentire dicit, in qua medetur sibi, gustato simiarum sanguine, quæ lasciuia immodica in*

 rabiem

rabiem eum agunt. Confirmat idem & Philostratus lib. de vita Apollonij tertio: Leones medicinæ gratia simijs insidiari scribens. Quin & Aelianus omnigenæ historiæ lib. 1. cap. 9. ægrotanti leoni cetera remedia inutilia scribit, præter simiam, cuius esu pristinam valetudinem recuperet. Idem in libris de animalibus lib. 5. cap. 39. medelæ ratione & morbi discrimen distinctius his ferè verbis aperit, Leo, inquit, supra modum ingurgitato cibo, remedium quærit, aut à quiete abstinentiaque, aut simiã nactus deuorat: quo cibo alui proluuium excitatur, molestáque saburra exoneratur. Simijs aptissimè comparari possunt impostores, assentatores, & parasiti, qui ad gratiã loquuntur, & principum auribus insidias faciunt: siquidem δημοπιθήκους *velut populares Simias vocat Aristophanes eos, qui plebi assentantur & obsecundant, quando &* πιθηκίζειν, *quod Simiari notat, pro fallere græca lingua vsurpat: est enim animal istud ad imitandũ omnia dextrum, & habile. Tales autem pestes si quis aula exturbaret princeps, næ ille verè Augiæ stabulum repurgaret, & cum Hercule ac Constantino monstrorum domitor dici posset: hoc enim Aurelius Victor Constantino tribuit, qui aulicas illas pernicies, tineas soricesque palatij appellare solebat, vt Anaxilaus opum vermes, quibus confectis & expulsis, ad incolumitatem rerum & sanitatem cuncta redire posse, non iniqua spes est.*

Emblema XXIII.

Cyrillium metrum est, constans pentimetro hypercatalectico, quale hoc:

Pulchra puella comas ambit sibi palmitibus.

HÆC

PALMA *Aegyptia Theophrasto à fructu Balanus dicta, arbor est magna, non recta, sed contorta folio myrto simili: Dioscoridi (à quo pictura peti potest, expresso eius vno ramo)* πῶμα, *à succi copia qui in poculi vicem conuertitur, & ab arcenda siti adipsos quoque vocata. Hæc priusquam maturuerit decerpta, sitim sedat: sin matura sumatur, sensum intercipit, gressum præpedit, linguam retardat, & obsessis mentis ac corporis officijs, ebrietatis vitium imitatur, vt Solinus memorat cap.45. Memorabilium. Admonet hoc symbolum curiosam & profundam diuinarum rerum inuestigationem, eamque maturis iam fructibus factam, hoc est, ab ijs qui mysteriorum omnium cognitionem absolutam se adeptos putãt, periculosam esse: nam quo altiùs isti laborant arcana de Deo eiusque vniformi-Trinitate perscrutari, hoc maioribus altioribusque tenebris inuoluuuntur, & in diuinitatis abyssum ineluctabilem corruunt. Simonides sapientiæ nomine percelebris olim, rogatus ab Hierone Syracusarũ rege, Deũ vt sibi definiret, poposcit sibi diem vnum: postridie rogatus vt fidem exsolueret, bidui spatium petijt: cũque sæpius dierum numerum ingeminaret, atque Hieron admirabundus eius facti rationem requireret, respondit sibi tanto intricatiorem obscurioremque videri rem, quanto diutiùs consideraret. Quò spectasse Aegyptios sacerdotes puto, qui sonum tantum vocalium litterarum inconditum accinebant, indicantes se nulla ratione de Deo certi quid & explorati posse expromere. In hanc sententiam detorsit istud symbolum Hugo Eterianus, non postremæ eruditionis Theologus, cum de Spiritu sancto aduersus Græcos dissertuvus sic initio operis loquitur. Dum supremæ philosophiæ prin*-

cipium

cipium delibare aggredior, aquaticæ mihi videor testudini esse similis, quæ fretum tranare cupiat: stupore cogitatus obsidetur; mens tabescit; lingua tanquam Aegyptiam palmam, quæ apud Græcos Adipsos (malè enim adiperos ibi legitur) vocatur, gustauerit, retardatur. Appositè me hercule symbolo vsum vides, in explicanda prouinciæ, quam arduam aggrediebatur, difficultate: nam diuina natura ne angelicis quidem, nedum humanis linguis enarrabilis est, aut comprehensibilis, vt D. Martialis Lemouicensis Episc. scribit in epist. ad Burdeg. quod ipsum & Plato non tacuit, Deum indictum & innominatum vocans, quem inuenisse haud sit facile; intellectu comprehendere, impossibile: aut, vt Hermes Trismegistus inquit, Deum mente cõplecti res est ardua, sed sermone enunciare, impossibile. Huc spectat Iambus antiquissimus, quem ex ore Socratis fluxisse, lib. de recta Confess. memorat Iustinus martyr.

Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισι τῶν θείων σαφές. *id est,*

Rerum diuinarum nihil mortalibus exploratum est: quo innuitur, qualia sint diuina, non esse inquirendum scrupulosiùs. Præstat itaque immaturas palmulas decerpere in sacra philosophia, quæ sitim arcent: quippe cum videamus sophos istos qui maturis frui se solos arbitrantur, arentibus faucibus, lingua impedita, ingenio hebescente ac caliginoso, gressuq; malè nutabundo, in ea sursum ac deorsum iactari volutariq;: & sapientem Athanasÿ admonitionem sequamur, docentis, lib. 3. aduers. Arrianos, curiosa & accurata persuasione potiorem esse fidem simplicem. Potest simbolum referri & ad captiosas spinosasq; disciplinas, quæ cũ fructu delibari possunt primoribus (quod dicitur)

tur) labijs; ita namque ſitim reſtinguere valent: in quibus tanquam ad Sirenæos ſcopulos deſidere atque conſeneſcere, id demum inſanum eſt ſtudium: nam vbi eò res venerit, ſtupidi, cæci, dulcique veneno ebrij, argutiarum fuligine audientium oculos præſtringere gaudent, ſed euanida, ſanctiſsimæq; diſciplinæ nomen ementiuntur interim, vt luculentè diſſerit Herodes *Atticus apud* Gellium, *lib.* 1. *Neque malè vita aulica, huic Adipſo arbori comparari poſſit, quam aliquantiſper ſequi & deguſtaſſe ante maturitatem fuerit non vtile, ſed cuius illice ſucco, vbi maturuerit, plenis faucibus imbui, in eáque non immorari tantùm, ſed & immori, omnem noſtri agnitionem obliterat, mentem ſanam exulcerat, faſtu inflat, &* Pallante *(quem libertos ſuos nunquam alloquio dignatum ſcribit* Tacitus *lib.* 13.*) inſolentiores reddit: nam ex infinitis vix vnum illîc* Eutherium *inuenias, quem in* Conſtantij Imperatoris *comitatu ſolum integrum, fidei continentiæq; cultorem exſtitiſſe, Marcellinus commemorat, lib.* 16. *A ſuperiore, quam primo loco dixi, ratione non abludit fortaſſe, quod refert* Clemens *Alexandrinus in* Aegyptiorum *ſacrorum cæremonijs, poſt cãtorem, qui principem locum obtinet, ſequi* Horoſcopum *flaminem, qui altera manu Horologium, altera* Palmam *ſymbola gerebat.*

Emblema XXIIII.

Carmẽ eſt hexametrum cum trimetro ſenarióve Iambico.

PRODITVM *eſt à* Plutarcho *libro de Iſide,* Phidiam *clariſſimi nominis Statuarium, finxiſſe* Palladis *ſimulacrum, pedibus prementis Draconem; & alterum* Veneris *apud Elæos, pede calcantis teſtudinem: argumento in illa cuſtodiæ ſui, quæ virginem deceat;*

in hac ſilentij curæq́ꝫ rei domeſticæ, quæ matronā deceant. Draco autem appoſitæ Palladis (quam perpetuæ virginitatis honore inſigniuerunt poëtæ) pedibus ſubſternitur, vt ſedulam pudicitiæ, cui mille tenduntur inſidiæ, curam virgini incumbere ſignificetur; ſiquidem acerrima oculorum acie præſtare Draco perhibetur: quo nomine theſauris omnibus cuſtodiendis (inter quos aureo velleri, hortisq́ꝫ Heſperidum) eius operam aſſignauit antiquitas. Pingitur autem Minerua virginis ſpecie, oculis acribus & glaucis, haſtam dextra, clypeū læua tenens: cuius vmbo Gorgonis anguicomæ caput præfert, veſte ad talos vſque demiſſa, galea caput muniente, ſubiecto pedibus Dracone, cuius caput haſtam attingat. ita enim ferè à Pauſania in Atticis, & à Cornuto depingitur. Venus nuda pingatur, ſerto myrteo redimita intercurrētibus roſis, cæſto, hoc eſt, baltheo vario & pulcherrimo infra pectus ambiente, dextra tenēs tria mala aurea, læua columbam, pedibus teſtudinem calcans. Symbolicè nuditate ſimplicitatem et apertū pectus vxoris demōſtrari exiſtimo: per columbam puritatem & blanditias: per aurea mala, caſti amoris illicium: per cæſtum, coniunctionem deuinctionemq́ꝫ animorum: per teſtudinem, & ſilentium & anxiam rei familiaris curam, quippe cùm ſummo ſilentio ingrediatur teſtudo, domumq́ꝫ ſuam ſemper ſecum circūferat, vnde domiportam dixi, ex Cicerone libro de diuinatione ſecundo, vbi veteris poëtæ verſum cōmemorat, ænigmaticè teſtudinem circumſcribentis, Terrigenam, herbigradam, domiportam, ſanguine caſſam.

Emblema XXV.

HÆC *germana eſt et viua medici Icon, quæ quia*

pro-

propter concisam breuitatem obscurior est & intricatior, libuit eam per dialogismū reddere prolixiùs pluribus versibus, vt explicatiùs singula paterent.

Qui Deus es? Phœbo satus atque Coronide. habes cur
Sceptrum? agris vt rex impero. quid resides?
Sit sedato animo medicus. quid verticem inumbrat
Laurea? perpes enim viuit ab arte decus.
Nodoso baculo quid nitere? difficilem artem
Id notat. hinc cur stat Gallus, & inde Draco?
Cura vigil medicum decet ac custodia. quid vult
Sub pedibus Canis? hoc symbolon est fidei.
Quid'ue tegit mentum propexa incanaq́ barba?
Longa ætas firmat iudicium atque fidem.

Aesculapius Apollinis ex nympha Coronide filius, in deorum numerum olim receptus fuit, quoniam rudem adhuc & vulgarem medicinæ scientiam paullò subtiliùs excoluisset, vt Cornelius Cels. ait: quanquā Trismegistus, interprete Apuleio, medicinæ repertorem falsò nominat. Huius simulacrum varijs modis effigiauit antiquitas: nam apud Sicyonios imberbem stetisse altera manu sceptrum; altera pineam nucem obtinentem, memorat in Corinthiacis Pausanias. in eadem historia refert à Trasymede Pario exsculptum fuisse Aesculapium in solio sedentem, baculum tenentem manu, altera caput Draconis mulcentem, cum accubante cane. Consentit in multis & Festus Pompeius, lauream insuper illi attribuens. Ego collectis symbolis omnibus, & quasi in vnam (quod dicitur) myconum coniectis, talem fermè medici siue Aesculapij iconem conflaui. Virum grauem pinxero, barbatum, throno insidentem, laureatum, sceptrum gerentem altera manu, nodosum baculum altera, adstantes illi hinc

hinc Draconem, hinc gallum, ſtratumq́ ad pedes canem. Nunc commenti, ſymbolíue rationes ſubijciam. Aeſculapij nomen haud temerè in medicũ competit, quippe cuius ſit placidè curare ægrotos. id quòd Græcis ſonat vocis etymon ἀσκεῖν ἠπίως. Barba illi datur velut adultæ & longæ multarum rerum experientiæ argumentum. Sedentis imago denotat, ſedato animo, neque vagum eſſe debere: Laurea coronatum exiſtimo, ob eximium & immortale ex arte ſalutari decus. quanquam Feſtus eò referat, quòd laurus arbor ſit plurimorum remediorum. Sceptrum illi cum Pauſania tribuo, vt dignitas medici eo repræſentetur, qui regis in morem ægris imperare debet: quo ſpectat inuectiua Galeni, libro primo Therapeutices, medicos ſui temporis incuſantis, quod mancipiorum ritu ægris ſubſeruirent ac obſecundarent, contra maiorum ab Aeſculapio oriundorum morem, qui velut reges ſubditis, & veluti duces militibus, præſcribebant ægrotis quæ fieri vellent. Bacillum nodoſum tribuit illi antiquitas, vt difficultatem ſignificarent artis plurimis rerum diſcendarum anfractibus nodisq́ difficilibus inuolutæ: tametſi Euſebius hoc interpretetur ægrotorum ſuſtentaculum: & Cornutus libro de natura Deorum, quod medici opera confirmemur, ne tam propere in morbos incidamus: Draconem aſsiſtentem dant omnes. Cornutus tum propter diligentiam in curãdis ægris inſomnem, tum quòd medici induſtria ægri à morbis veluti reiuueneſcant, ſeniumq́ deponant, ſerpentium more, vnde Macrobius lib. 1. Saturnal. Aeſculapij & Salutis ſimulacris Draco, inquit, ſubiungitur, quia præſtant vt humana corpora, velut infirmitatis pelle depoſita, in priſtinum reuireſcant vigorem. Præterea conſtat ædium ſacrarum, adytorum, oraculorum & theſaurorum cuſtodiam olim Draconibus aſsignatam fuiſſe, cùm quia acutiſsimè cernant,

seruant, tum propter inuictas vigilias, quod sensit & Fest. at Plin. lib. 29. cap. 4. Draconem Æsculapio sacrum voluit, propter remediorum, quæ illi insunt, multitudinem. Gallus eidem adiungitur, quòd vigilantissimum sit animal: nam sollicitum & vigilantem medicum requirunt res ægroti. Canem illi subijcio, vt animal fidissimum. quid autem medicum magis deceat, quàm indubitatam fidem integritatemq́; ægrotis seruare? quæ res Philippum Acarnanem Alexandro commendatum habuit, licet parricidij crimine, sed immerito perstrictum. neque enim placet quod Festus ait, ideo adhiberi canem, quòd canino lacte sit enutritus. quod tamen apud Lactantium etiã legitur.

Emblema XXVI.

Heroicum præcedit Archilochium dactylicum dimetrum hypercatalecticum, cuius generis est illa Horatij oda.

Diffugere niues, redeunt iam gramina campis,
Arboribusque comæ.

IN *nemine Deorum tam prodiga ingeniorum fuit antiquitas, quàm in Fortuna, vt quæ sola vtramque paginam facere in ratione mortalium fuerit credita. Hinc tot eius cognomina, de quibus alij dixerunt, tot picturæ, tot diuersa simulacra; apud Artemidorum libro de insomnijs secundo, Cylindro tereti insistentis: apud Pausaniam in Messenijs polum vertice sustinentis: apud eundem Cornu Amaltheæ gestantis, præsente alato Cupidine: apud Cebetem & Eusebium in pila sedentis & alatæ: apud Lactantium lib. 3. Copiæ cornu præferentis cum gubernaculo: apud Plutarchũ viscatæ: ita fortuna varietatis amica, etiam variè expressa est. Hanc Smyrna clarissima Asiæ ciuitas pedibus carentem exsculpsit, instabilitatis argumento; vn-*

de iocus Apellis in Fortunam diuersa ratione sedẽtem à se effictam, dicentis eam nunquam stetisse: Alatam verò eadem Smyrna sculpsit, vt vagam nulliq; perpetuò addictam. Pingatur itaque sine pedibus, manum extensam ita porrigens, vt pennas suas comprehendi non sinat.

Emblema XXVII.

Heroicum est carmen cum trimetro Iambico assecla.

PERSEAM *arborem esse Aegypti peculiarem scribit Theophrastus lib. 4. de plantis, aspectu venustam, ingentem, pyro assimilem cùm folijs, tum floribus, ramisq;: cuius etiam poma, quæ copiosè fundit, magnitudine pyrum representãt, specie oblonga, amygdalacea, colore herbido, nuce intus pruno non dissimili, sed minore multò ac molliore, carne dulci admodũ ac suaui. Qua ex descriptione deprehendere licet Perseam, nostræ Persico esse congenerem, specie tamen dissidentem. Nicãdri interpres apud Persas letalẽ priùs, trãslatam in Aegyptũ, terræ mangonio salubrẽ euasisse scribit: cuius dictis attestatur non vno in loco Galenus, & locuples testis Iunius Columella li. 9. ijs versib.*

Stipantur calathi pomis quæ barbara Persis
Miserat (vt fama est) patrijs armata venenis.
At nunc expositi paruo discrimine leti
Ambrosios præbent succos, oblita nocendi.
Quinetiam eiusdem gentis de nomine dicta
Exiguo properant mitescere Persica malo.

Quibus ex verbis facilè agnoscitur discrimen inter has arbores. Porrò nux huiusce arboris dura, turbinata, cordis figuræ non absimilis nucleum operit: innuente symbolo sapientiam nucleo assimulatam, operculo duro, reseratu difficili esse opertam debere. De hac

Plu-

Plutarchus, lib. de Iside. in hunc modum. Inter plantas quas fert Aegyptus, Perseam eximiè præ ceteris Isidi sacram esse voluerunt, quòd eius fructus, cordis speciem, folium, linguæ repræsentet: nihil enim inter omnia, quæ homini à Deo data sunt, diuinius est sermone, præsertim qui de Deo instituitur, neque maius ad veram felicitatem momentum obtinet. Hæc ille.

Emblema XXVIII.

Metrum est Iambicum trimetrum, cui subiungitur Archilochium. quale est Horatij illud in Epodis:

Plecti nihil me, sicut antea, iuuat
Scribere versiculos, amore percussum graui.

ARBOREM *pinxero quercum, vt solidioris ligni, firmioribusq; innixam radicibus; qualis virorũ principum conditio est, quàm priuatorum, durabilior: cui altrinsecus immineat ex atro & turbulento cælo allatum hominis caput plenis buccis spirans (ita enim ventos pinxere veteres) decutiẽsq; folia, partim humi strata, viridia licet, partim cadentia, paucis adhuc superstitibus in ramo vno aut altero: cuius caudici circumuoluta schedula loquatur dictũ istud Italicè:* BASTA CH' IO VIVO. *Nil mirum est, neque verò absurdum, arbori comparari virum principem, quando & Horat. Pompeium Magnum multitudine pariter atq; magnitudine rerum gestarum clarissimum, allegoricè Ponticam pinum, & Syluæ nobilis filiam nominet. quin & Lucanus poëta eundẽ Magnum quercui siluæ arborum obseptæ, eadem ratione comparat. Princeps, etiãsi de gradu sit exactus diro nouercãtis fortunæ ludibrio; nõ patitur tamẽ generosos illos spiritus ita infringi aut pessundari pro cæcæ sortis libidine, vt quidquã auito progenitorũ suorum stemmate indignũ admit-*

tat: cuiusmodi Gilimerem Vandalorum Regem commemorat Procopius, & nostrũ æuum talem non vnum protulit. Idem in virum fortem & infracti pectoris conuenit, honoribus opibúsque per inuidorum suggestiones exutum, contentúmque in otio paupere delitescere.

Emblema XXIX.

Carmini Heroïco subiungitur Iambicum trimetrum.

APVD priscos Romanos Flamini Diali tanta in religione habitam fuisse hederã comperimus, vt eam vel nominare, ne dicam tangere, inexpiabile nefas existimaretur, propterea quòd is frutex vincit atque illigat lubrico palmitum errore, quocunque se applicat, vti Festus Pompeius indicat. Nimirũ declarat istud symbolum, sacerdotem castum & ab omni lasciuia Venerea quàm maximè alienum esse debere: quando suos amatores ita circumueniunt Veneres & circumuentos enecant, vt hedera solet arboreas vires complexu arctissimo vitalis succi inanire. Eidem non licebat annulum solidum aut nodosum digitis inducere: nempe vt ab omni animi angore liberum, neque mali cuiuspiam sibi conscium esse debere ostenderet eum, qui rei diuinæ vacaret. Pictura postulat profanum aliquem depingi, qui Flamini siue sacrifico (Flamen autẽ pileo insigniebatur, cui virgula oleagina cum pauxillo lanæ erat superimposita, cetero habitu nostris ferè similis, lineo amiculo togæ inducto, vnde Linigerorum nomen) porrigat hederam, sed abnuenti & vestigium reducenti; & altera manu exhibeat annulũ circularẽ & solidũ.

Emblema XXX.

Trimetrum Iambicũ monocolon, in quo priores duo versus reciproci sunt, qui transposita à calce dictionum serie

rie transeunt in pentametros, hoc modo:

Effere seruili colla repanda iugo
Irrita taure paras molliter excutere.

NEQVICQVAM *sapit & ferre recusat iugum, qui semel admisit: quando & elephantos iussa facere, & Leones iuga subire videmus, haud temerè excutiēda. Sero coniugij capistrum acceptum deplorat maritus, qui semel collum submisit. Aërem verberat, qui publicis muneribus, quæ curanda suscepit, ingratis defungi parat.* Pictura per se clara est.

Emblema XXXI.

Symbolum istud ingeniosè & luculenter à Nasone lib. Tristium secundo explicatur, ibi:

Nil prodest, quod non lædere possit idem.
Igne quid vtilius? si quis tamen vrere tecta
Comparat, audaces instruit igne manus.
Eripit interdum, modò dat medicina salutem,
Quæq; iuuant monstrat, quæq; sit herba nocens.
Et latro, & cautus præcingitur ense viator:
Ille sed insidias; hic sibi portat opem.
Discitur, innocuas vt agat facundia caussas:
Protegit hæc sontes, immeritosq; premit.

Vsus rei salutem præstat, abusus necem aut detrimentum saltem adfert: certè ita demum vnumquodq; aut commodat aut officit, prout eo vel vtare vel abutaris. Lex eadē alio atq; alio sensu accepta, quē grauaret, reū absoluit, innocentem inuoluit. Quàm sæpe scripturæ membra luxata & veluti assulatim conuulsa, aut in partes consecta, aut commate interstincta, hæreticos armant, caussa casuros, vbi loci, vnde petita sunt, tenor expendatur aut attentiùs consideretur: ita fit vt eundem locum pro sui defensione Marcion *& Valen-*

tinus adducant; Christianus eundem rectius indubitatiúsque pro se alleget: hinc tot schismata, tot pestilentes factiones & prioribus sæculis & his nostris inconsutilem illam Christi vestem lacerarunt. Terra & venenorum & omnis boni parens ac alumna, tot pernicies protulit, quot species: tot dolores, quot colores, vt inquit Tertullianus, lib. aduersus Gnosticos. ita Lucretius inquirens caussam cur idem alij sit cibus; alij venenum,

Præterea, inquit, nobis veratrum est acre venenum:
At capris adipes & coturnicibus auget.

quod & Plinius non tacuit, lib. 10. cap. 72. Venenis, inquiens, capræ, et coturnices pinguescũt: (ea est enim verior lectio, quàm quæ habet, capreæ.) Quin & Aristoteli idem non fuit ignotum. Ad picturæ varietatem pingi potest Helleborus niger, siue, veratrum; quam herbam hinc depasti homines exspirent ac vitam cũ morte commutent; inde coturnices aues & capræ eo pabulo vsæ, vegetæ sint & agiles. Altrinsecus pingatur ignis cui assideat aliquis, vt rigorẽ expellat: & in proximo, domus incendio conflagrans.

Emblema XXXII.

Heroicum, cui subiungitur tetrametrum Clodum, siue Episcazon à Plotio dictum, Aristophanium nominat Seruius.

PINGITVR *mulier scabello aut tripodi insidens, geminas alas ad modum talarium Mercurij expansas, velut paratum volatui peculium, dextra tenens: læua testudinem meritò tardigradam à Pacuuio dictam: rursus dextro pede terram premẽs; sinistro in altum elato, ita vt dextræ expromptam agilitatem remoretur pedis dextri grauitas rursusq; læue tarditatem adiuuet pedis item læui alacritas. Mediocritatem*

auream

auream insinuat symbolum: itemq; animi moderationem, ne ita efferamur, vt sortis nostræ obliuionem induamus, neue iuxta adagium, ita fugiamus vt præter casam. Habet affinitatem cum illo Augusti dicto, Festina lentè. Tarditas immodica, præcipitatione castiganda venit: & celeritas nimia illaudata est & vitium habet. Itaque modus omni in re seruandus est: atque ita festinandum, ne vel tardi, vel præcipitis nomen incurras.

Emblema XXXIII.

Iambicum trimetrum Archilochium monocolon, Horatiano illi simile:

Iam iam efficaci do manus scientiæ.

VERISSIME *dictum est ab Ouidio poëta:*

Naturæ sequitur semina quisque suæ.

nimirum ita fermè comparatum videmus, vt nihil tam commodè fiat aut dicatur, quod non detorqueat, deprauet, ac sinistrè interpretetur calumnia. Propterea scitè & festiuè dictum est à Theodoro Atheniensi, cùm illi fuisset obiectum, quòd multos sua doctrina deteriores redderet, aliorum id vitio accidere, qui sinistra ipsius doctrinam acciperent, quam ipse dextra porrigeret. Neque malè sonat vulgatum prouerbium: Volucres pro suo quamq; rostri modulo cãtillare: cùm velit innuere improbos non posse non improbè loqui, bonos verò benè. Nempe rosa vtilem mellificio materiam api suggerit, araneæ venenum: Quam sæpè fit vt dictum innoxium, ac sine fuco expressum, huic risus & leporis seminarium sit; illi Vatiniani odij fomes & incẽtiuum. Scriptura sacra, inquit Nazianzenus, in prima Steliteutice: probis est virtutis armamentũ; at sceleratis nequitiæ stimulus.

Emblema XXXIIII.

Heroicum Alcmanio siue Archilochio præpositum, quale suprà IX. Embl.

BACCHVS cognomento Psilas, quasi alitem dicas, Amyclis vrbe Laconiæ exitiali silētio nobilitata, colebatur. sua namque lingua ψίλα alas vocabant, quò respexit fortasse Catull. eo versu:

At parte ex alia florens volitabat Iacchus.

Voluit autem significare artifex, Vinum, si modus adsit, vt tristitiæ curam hebetare; ita ingenium agile reddere & alacre, nihilo secius quàm aues pennis euehūtur, vti à Pausania in Laconicis proditum est. Tametsi cum Eubolo sapientiam vino obumbrari dicat Plinius, accedo tamen Plutarchi sentētiæ, inuentionem & facundiam vino tribuentis, sic enim in Sympoſiacis loquitur: Quidam inter bibendum inuentionis acrimonia & linguæ disertitudine, quæ in sobrijs ieiuna & contracta erat, seipsos superant, ijq́ʒ vini feruore, ceu nidore quopiam thureo suffiri atque expleri se sentiūt, metu, qui spiritus generosos cohibebat, exploso: est enim vinum fecūdissimus liberè ac proinde verè loquēdi alūnus, sine quo nullus est ingenij et industriæ vsus. vinum calore (vt inquit Plato) & animum & viscera imbuit. Hinc est quòd Aeschylū nobilissimum poëtam non nisi inter calices tragœdias suas scripsisse legimus: Ennium vinosum ad canenda bella prosilijsse: priscos heroäs inter calices grauissimis de rebus consultasse. Neque verò temulentos, siue, quod idem est, rationis egentes, scripsisse aut cōsultasse, sed postquam mero incaluissent venæ, ac dispulsa esset illa ieiunitatis segnities, verisimile est. Neque alieniùs à symbolo isto cecinit Niceratus:

Egregio vati vinum fit Pegasus ales.

Pin-

Pingatur Bacchus puer, nudus, imberbis, rubidi coloris, læto vultu, pampinis redimitus, corniculis è fronte promicantibus, corpore non obeso aqualiculi instar, sed vegeto & agili, alis extra humeros exstantibus volucer, altera manu botrum tenens; altera, si placet, scyphum: oculis viuacibus, & cælum suspectantibus.

Emblema XXXV.

ADOLESCENTIÆ *flos non per luxum, desésue otium deterẽdus est, sed veris animi ornamentis tingendus, siue id in litterarum atque artium liberalium studio, quibus ætas prima ad humanitatem informatur fiat; siue in mechanicis, sedẽtarijs, aliisue opificijs. siquidem laboribus vt duratur virtus atque adolescit in maius; ita luxu degenerią; otio exolescit ac diffluit. Laboribus (quos vbique sanctos agnoscit scriptura sacra) & vitæ subsidia quærũtur, & lætæ senectutis adiumenta comparantur. Labor iuuentæ viribus, dum genua virent, conueniẽtissimus est: at senectutem decet feriatum à laboribus otium, rerumq; partarum vsus: Quò spectat laudatus ille Ennij poëtæ versus:*

Sicut fortis equus, spacio qui fortè supremo
Vicit Olympia, nunc senio confectus quiescit.

Proinde recte dictum est à Portio Latrone insigni rhetore: Quære adolescens, vtere senex; & in eandem sententiam à Seneca: Iuueni parandum, Seni vtendum: Pingantur hinc adolescens expeditis lacertis, nudo capite, ligone terram proscindens: illinc senex abolla pellita suffultus, in solio accumbens ad genialem mensam epulis scyphisq; exstructam.

Heroicum comitatum Iambico senario.

PAVSANIAS *in Corinthiacis cōmemorat apud Sicyonios extare nobile Veneris simulacrum ex auro & ebore sculptum* Canachi *clarissimi statuarij manibus, quæ capite gestet cæli orbes, altera manu teneat papauerum capita; altera malum. Innuere artificem voluisse arbitror Veneris in omnia animantia potentiam, quando & Iouem suum in varias species mutatum cælo deductum Veneris caussa fabulantur poëtæ. Huc spectant Lucretij versus:*

Alma Venus, hominum diuûmq; voluptas, capta lepóre
Illecebrisq; tuis omnis natura animantum
Te sequitur cupidè, quò quamq; inducere pergis.
Omnibus incutiens blandum per pectora amorem
Efficis, vt cupidè generatim sæcla propagent.

Pingatur Venus nuda, myrto coronata, cum puero Cupidine alato, cæco, pharetra & arcu instructo, læua malum aureum tenens, dextra papauera: ad ornatum addi potest quadriga à duobus cygnis & columbarū pari numero tracta, cui insideat Venus: nam cygnos eam vehere Horatius, Statius, & Ouidius loquuntur, alij huic muneri columbas deputant: Sappho *etiā passeres dat. Porrò nemo est, qui nescit papaueris vim præcipuā esse in sopiendo somnoq; conciliando, vsqueadeo vt copiosiore eius vsu inexpugnabilis etiam somni necessitas ac veternus inducatur. Venus autem præsertim moderata, iras implacabiles sopit atq; remittit, testibus Aëtio & Aegineta, ingenij mæstitiam obliterat, animum sedatum reddit, atra bile percitos furiososq; ad sanam mentem reuocat.*

Emblema XXXVII.

NEMINI *ignotam arbitror nucem Pineā, quam*

super-

superstitiosa antiquitas Cybelæ olim sacrarat, colliculis quibusdã inæqualẽ & asperã, ac veluti in gradus quosdã scansilem miræ duritiæ, qui vix, nisi vi ignis expugnati, in valuas debiscunt, & lacunatos torulos reserant, in quibus nuclei dulces resident, magni ad diuersa corporis mala vsus, quos & conos & strobilos nominãt peritiores. Hãc insigne, ni fallor, gentilitiũ olim domi tuæ mihi ostẽderas, Tennere ornatiss. quãdo euocatum à Rege in Daniam, humanissimè excepisti, eo ferè emblemate in instrumentum omne argenteum addito. Cuius ego nõ aliud fermè symbolũ puto, quàm quòd è virtute & eruditione, omniq; sapientia (quo non temere nisi per labores peruenitur) dulcissimus omnium existat fructus, qui sapienti recordationem actorum laborum longè iucundissimam adferat.

Emblema XXXVIII.

Ex Hieroglyphicis notis, quas ignorabiles, Marcellinus nominat, petitum symbolũ. Viperæ, inquit Plinius, mas caput inserit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine. Cõfirmat hoc Orus Apollo, addita symboli explicatione, in hæc verba: Aegyptij mulierẽ suum maritũ exosam, vitæq; illius insidiãtem, solumq; ob cõcubitũ illi assẽtantẽ exprimere volẽtes, viperã pingũt, quæ in coïtu caput maris insertum ore cõplexa, illud morsu truncat. Picturæ ratio per se euidens est.

Emblema XXXIX.

Alcaicum metrum choriambicum, secũdum Seruium, quale est Flacci illud:

Nullam, Vare, sacra vite priùs seueris arborem.

PINGATVR *colũba caueæ inclusa, cui insidietur atque immineat altrinsecus superuolans aquila. potest autem in superiore pariter & inferiore caueæ limbo, asscribi hic versiculus:*

IL MAL ME PREME, ET ME SPAVENTA IL PEGGIO. *Innocentum angustias aptè exprimit symbolum, quos non ita satis tutatur sua tenuitas & rei familiaris angustia, quin mille discrimina ab impostoribus & rapace hominum genere illos circumstent.*

Emblema XL.

Carmen est AEoliũ, à Sappho modis AEoliis delectata, frequens in vsu habitum, teste Terentiano Mauro, quale memorat istud:

Cordi quando fuisse sibi canit Atthida
Paruam, florea virginitas sua cùm foret.

NEMO *est tam perfunctoriè in poëtarum libris versatus, cui non suboleat Amorem fingi ignem esse quendam occultum, qui cor iecúrue, propriam illius sedem insideat & præsens absensq; vitalia noctes ac dies depascat, vnde illud est de Didone dictum:* Et cæco carpitur igni. *Et illud:* Est mollis flamma medullas. *item illud:* Quisquis amat, vritur igne graui. *atque adeò Xenophon ipso etiam igne flammaq; torrentiorem illũ facit, vtpote cùm ignis tangentem solùm vrat & vicina depopuletur: hic verò etiam in procul obtuentes & longo terrarum tractu separatos, ardentes suas sagittas acuat, quod inquit Horatius: Itaq; aptè faci comparatur, quam & sua flamma depascitur; & vicinus ignis, cui imminet, consumit. Pingatur fax cerea paulatim liquescens vi ignis propinqui, & accenso ellychnio ab altera parte sese consumens, cui si lubet addi potest* Italum *hendecasyllabum.*

ARDO D'APPRESSO, ET DA LONGE MI STRVGGO.

EM-

Senarij sunt Iambici acatalectici.

CLEMENS *Alexand.li.5.stromatũ refert ex Pherecydis Syrij auctoritate Anacharsim Scytham pingi solere, læua manu genitalia operientem, dextra os compescentem, ad modum Harpocratis Aegyptij: eoq; symbolo innui, debere nos superare vtrumque quidem, & libidinem nimirum seu voluptatum seminarium, & linguæ petulantiam. sed hanc potissimum. Laërtius ait statuis huius philosophi additam fuisse sequentem inscriptionem, Linguæ, ventri, pudendis impera: quo symbolo ostẽditur garrulam & effrenem linguam infinitorum malorũ esse caussam: luxu fœdius nihil aut scropha dignius: & libidinis incentiuum, velut Circeum poculum ex hominibus belluas nos facere.*

Emblema LXII.

Aristophanium Iambicum tetrametrum brachycatalecticum monocolon.

IN *describenda Sphinge dissentiunt inter se auctores. siquidem eam triformem fuisse belluam fabulatur Palæphatus corpore canino, facie puellari, alis volucris voce humana. Zezes Lycophronis interpres leonina specie antrorsum, posteriore humana vnguibus gryphi nis, aquilæ alis eam depingit. Ausonius quoque triformem describit illis versibus in grypho ternario:*

Terruit Aöniam volucris, leo, virgo triformis
Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Psellus in allegoriis biformem facit, vmbilico tenus elegante forma puellam, cetera hispidam, cauda oblonga, & ferinis pedibus, lingua Atticissante & Pythagoræa, hoc est, diserta & sapiente: Aelianus etiam lib. 12. de animal.cap.7. διφυῆ καὶ δίμορφον *biformem & duplici constantem natura, ab Aegyptijs effingi sculpiq;*

piq; commemorat, mistura leonini & virginalis corporis in vnum conflata: idq; Euripidis testimonio con firmat. Suffragantur illi Orig. li. 1. contra Cels. dimidia sui parte virginis formam præ se tulisse scribens, & Clemens. Iam verò Diodorus Siculus, & cum Solino Plinius in Simiarum genere enumerant Sphingas, comis villosas, prominulis mammis, & dociles: quæ nihil ad nostrum institutum, nisi quòd fabulæ biformis monstri attestantur. Quid dicam quòd Dion Chrysostomus Sphingem allegoricè inscitiam exponit: at Psellus pro homine è dissimilibus constante, siquidem pars nostri rationalem facultatem obtinet, pars brutam naturam sortita est. Nunc ad symbolum veniamus, quod ex Clementis Alexandrini sentētia adscribā. Sphinx, inquit lib. 5. stromatū, pro delubris statuebatur apud Ægyptios, vel quia altis inuolucris operta sit omnis de Deo ratio, & mortalium sensibus obscura atque imperuia: vel quia amare pariter et timere Deum teneamur, ac diligere quidem vt pijs mitem et benignū: metuere verò, vt inexorabilem meritoq; iustum vindicem scelerum erga impios, siquidem Sphinx humanam pariter & belluinam speciem representat: vt nimirum ferina forma, terribilem eius duritiam & asperitatem in exigenda ab impijs vindicta insinuet: humana, facilem atque obuiam erga pios clementiam. Hanc in symbolo interpretationem secutus sum, tametsi aliter exponat Synesius Ptolemaidos Episcopus longè doctissimus in libro De regno, & repetit in libris de Prouidentia, in hanc ferè sententiam: Sphingem Aegyptia gens ante delubra consecrauit, vt sacrum symbolum coniunctionis virtutum, fortitudinis, & prudentiæ, dum ferina species robur repre-

sen-

sentat; humana prudentiam: robur namque prudentia duce destitutum, temerè citraq́ consilium & iudicium rapitur, miscens atque confundens omnia: rursus ingenium & industria aut prudentia, quantumuis magna, nisi manus habeat administras, inutilis est atque euanida. Sed hoc eius interpretamentum ideo respui, quòd aliud huius rei symbolum eadem gēs dederit: de quo diximus embl. XIII.

Emblema XLIII.

VT fulminis, ita & procellæ eadem est ferè natura & vis, vt validissima quæque ac renitentia sternant, euertant, dissipent. Idem est liuoris ingenium. Contra arundinem contumacem aduersus sæuiētium nimborum impetus, domitricemq́ ruentis cæli videmus, nec alijs armis quàm patientia quadam tutam. Neque verò alia est æquitatis animi ratio, quæ inuicto robore despuit ac perferendo inuidiam ceteraq́ mala superat, gloriæ immortalis quæstu opulentissima; vbi temeritas succumbit, quam laudem inuenit sæpius. Qui vitæ honestati innititur fortiter patiens, is & tutè viuit, & de inimicis triumphat serio, taliq́ fortuna etiam adiumento esse solet, quod Cornificius dixit. Picturæ ratio obuia est, vbi ventus aliquis tumidis buccis inspirans, ingentes arbores & confringit medias, & reuulsas radicitus profligat, illæso perstante arundineto.

Emblema XLIIII.

PRODICVS Ceus philosophus librum conscripsit Horarū nomine, in quo fabulatur Herculem viā ingressum, fortè incidisse in Virtutem ac Vitium; quarū vtraq́ magno studio illum in suos mores vitæq́ insti-

stitutum pertrahere conatæ fuerint: tandem victum in partes Virtutis concessisse, eiusq; sudores antetulisse insidiosis ac titillatricibus Vitij voluptatibus delicijsq;. Narrationem omnem licet petas ex Xenophonte, libro commentariorum de dictis factisq; Socratis secundo. Meminit Cicero de officijs lib. primo. Sillius Italicus eleganter hanc fabulam transtulit, lib. 15. Punici belli, ad Scipionem, cui de bello in Africam cogitanti, dextra læuaq; adstitisse hinc Virtutem, illinc Voluptatem fingit, addita vtrique oratione ad persuadendum efficaci. Simili ratione Lucian. in somno apparuisse sibi Statuariam & Doctrinam comminiscitur, quarum vtraque sui studium illi persuadere conata sit. Simile commentum est apud Poggium de industria & Pigritia per somnum cuidam apparentibus. Tendunt omnia ad vitæ institutum delectumq;, qui à Deo animarum ephoro seu natura, cùm pubescimus, proponitur: id namque tempus aptissimum deligitur ad ingrediendam certam aliquã viuendi viam. Neque verò aliud est Paridis iudicium, quàm delectus adolescentis in persequẽdo hoc aut illo vitæ instituto, dum aut recta ratio eum ducit ad verorum bonorum, hoc est, Palladiæ vitæ amorem; vel animi affectus vecordia seductus, ad Venereæ & in speciem pulchræ formæ admirationem rapitur & inclinat, vti vult Proclus Diadochus in Platonicis commentarijs.

Emblema XLV.

Hexametrum, cui subiungitur Iambicum dimetrum catalecticum.

APVD *Sain inferioris Aegypti regionis metropolin, in vestibulo fani Mineruæ sacrati, hieroglyphicũ symbolum exsculptum fuisse hoc ordine cõmemorat*

Plu-

Plutarchus in libro de Iside: nimirum Infans, Senex, Accipiter, Piscis, Hippopotamus ordine sequebantur: quo admonebantur à primis vitæ initijs ad extremum vsque eius terminum, animis hominum insidere debere, quòd Deo nihil sit magis inuisum atque exosum, quàm impudentia. Accipiter autem Dei significationem habet, quoniam ea auis ceteras antecellit & acie obtutus, & volatus pernicitate. Piscis verò odij latentem significationem præfert, propter mare elementum humanæ naturæ inimicum. Hippopotamus denique impudentiam notat, vt qui genitori quoq; suo non parcat, eoq; necato vi matrem ineat. Est autem Hippopotamus siue Equus fluuialis, soli Nilo cognitum animal, corio & pilis vestitum; vt vitulus marinus, quaternis pedibus, vngulis bifidis quales bubus, dorso equi & iuba, rostro resimo, cauda tortuosa & breui, dentibus aprorum aduncis, animal præ cæteris sagacissimum, vt quod in arundinetis succisis cubile ponit, tramitesq; à pabulatione auersis vestigijs varios distinguit: & ex voracitate nimia pigrescere se sentiens, arundini præacutæ crure impresso, sanguinis profluuium elicit, eáque inanitione sibi medetur.

Hæc ferme de Hippopotamo ex Ammiano, Plinio, Solino.

Emblema. XLVI.

Carmen est Antispasticum tetrametrum, eius generis quod à Seruio Honorato tali exemplo comprobatur.

Mæcenas atauis, Lydia quos fert, genite.

INTER *cetera, quæ leoni sæuissimo animali terrorē incutiunt, enumerat Plinius lib. 8. cap. 16. circūactos rotarum orbes, & cantus gallinaceorum, sed omnium maximè ignes. Confirmat hoc Orus Apollo, nulla*

re magis domari atque frangi leonis feritatem, quàm ac-censis facibus. Iræ tumor haud ferme compescitur meliùs quàm documentis præceptisq́ cælestis philosophiæ, quæ fa-cis instar mentem illuminat, & ab indomita præcipitis af-fectus rabie cogitationem auocat, sanaq́ doctrinæ sugge-stione munit, & animi tranquillitatem conciliat. Præterea & supplicij metus non iram moderatur modò: sed & cæte-ros affectus velut iniecto freno cohibet. Iræ significatio à tædis non est aliena: nam & definiunt eam sanguinis circa cor ardorem, vnde Lucret. lib. 3.

Est etiam calor ille animo, quem sumit in ira,
Cùm feruescit, & ex oculis micat acriùs ardor.

Quod ad picturam attinet, pingatur fax ardens, & Leo qui auersetur ignem illum.

Emblema XLVII.

Carmen est Alcaicum dactylicum monocolon; constans pentemineri Iambica, & gemino dactylo, simile illi Horatiano:

Fauete linguis, carmina non priùs.

PINGATVR *Ceruus pernicissimo cursu fugiens, sed obliquato nonnihil collo, sagittam vulneri hærentem respectans, vt aliqua ratione doloris sensus exprimi videatur.* Expressum *ex illo Hetrusci poëtæ versu qui etiam non absurdè appingi potest.* DI DVOL' MI STRVGGO, ET DI FVGGIR' STANCO. *Qui æger animi peregrinando & trans maria currendo doloris fastidium leuare se posse sperat, non absimilis est huic Ceruo, nam & ægrimoniæ vulnus animo circumfert, & opes atterendo, ac in ignota incurrendo hospitia, dum malè tractatur, lassescit, cruditatemq́ vulneris adauget.*

Em-

Heroicum est Archilochio tetrametro adiunctum.

DESVMPTVM *est ex Plutarcho, libro de Iside sæpius antea citato, vbi sic ait: In Creta Iouis fuit statua, auribus mutila: quo symbolo innuere voluit artifex, principem & qui ius in omnes habeat, non debere alicui aures suas mancipio dare. hoc est, ita accommodare vt ab illo possessæ videantur, vtq; illarum obsequio abuti queat. Nihil perniciosius est quàm quòd aures in omne patentes princeps habeat: id quod Marcellinus lib. 16. de Constantino Cæsare prædicat, turpem tanto Imperatori maculam adspergens; contrà quàm præclarum acroama & elogium Iuliano lib. 18. idem tribuit illius patrueli, quo prædicat eum personarum indeclinabilem iusti iniustiq; fuisse distinctorem: addito & documenti vice exemplo laudabili, quod huiusmodi est: nã cùm Numerius, Prouinciæ Narbonensis rector, peculatus insimulatus, rationibus crimẽ obiectũ facilè dilueret, ac Cephidius orator hominis innocẽtiam acerrimè oppugnaret, inopsq; documentorũ exclamaret: Neminem quenquam nocentem fore, si infitiari sufficeret: Iulianus sapienter ex tempore subiecit, Ecquis tãdem innocens erit, si accusasse sufficiet? Non alienum hinc est Alexandri Macedonis factum, altera manu opposita aurem obstruentis, vt ore seruaretur integra.*

Emblema. XLIX.

Trochaicum Sotadicum trimetrum acatalecticum monocolon, quale illud apud Marium Seruium:

Arua sicca nimbus intrat, ite læti.

CVLEX *insectum flammæ splendore mirè gaudet: itaque lucernis aduolitat, moxq; exustis alis cõcidit, atq; interit. vnde et Pyraustæ gaudiũ et interitus, in prouer-*

prouerbium abiyt. Non absimilis est condicio amantis, qui inescatus amoribus, temeritatis suæ fructus metit, et quem deperit, igne perit: quò spectat Aeschyli Tragici poëtæ senarius:

Pyraustæ inertem pertimeo necem nimis.

Potuit & pudicus amor huiusce calamitatis sensum incurrere, quando Euadnen legimus præ nimio coniugis Capanei amore seipsam vltro pyræ ardenti iniecisse: Portiam legitimi amoris singulare ornamentum, marito Bruto exstincto, ardentibus carbonibus ore haustis, vitam abrupisse, testante Valerio Maximo. Nam Dido se ipsa ferro consumens dubium in vtramuis partem exemplum attulit: ita vt picturæ per se alioqui manifestæ adscribi queat versiculus Italicus:

COSI DI BEN' AMAR, PORTO TORMENTO.

Emblema L.

COMPLECTITVR *istud emblema ternas præcipuas vxoris dotes, nimirum residem domi suæ operam (cuius explicatio* XXII. *emblem. elucescit) deinde opum mariti industria quæsitarum custodiam, postremò linguæ continentiam. Pingatur itaque recto corporis statu mulier, dextra clauium fascem præ se tenens; læua ori opposita, qua specie Angeronia Dea, silentij præsul, prænexo obsignatoq; ore figurabatur apud priscos.*

Emblema LI.

ADAMAS *vt inter gemmas facilè principatum obtinet, neque mirum, quippe cui vis indomita nomen Græca interpretatione dedit; ita duarum violentissimæ naturæ rerum, ferri ignisq; contemptricem vim singulari prærogatiua iam olim possidet, atque aucto-*

tate

tate scriptorum veluti mancipi tenet: quãdo enim incudes, nedũ malleos ferreos dissilire inusitata sua duritie faciat; hinc est quod adamantẽ (quẽ opũ gaudium præclaro elogio nuncupat Plinius) reliqua vi omni infragilem atq; inuictum, solo hircino sanguine, nec nisi recenter à cæde feruente, rumpi posse naturaliũ rerum ventilatores negant. Emblema desumptũ est (ne quis nobis fascinus à maleuolis obrepat, qui cãdidè nostros labores in publicum proferimus) è librorum Pragæ, quæ Bohemiæ copiosissima facilè & literarum studijs celeberrima est ciuitas, excusorum frontispicio: vti annulus pala inclusum habens adamantem, decussatim præfert hinc securim Amazoniam; inde trullam ferream igne ardente coruscam.

Emblema LII.

Carmen est heroicum cum Archilochio dactylico hypercatalectico.

TRES *sunt capitales veræ laudis ac honestatis omnis hostes; tres exitiales pestes, Inertia, Gula, Venus: Hæ nimirum sunt pellaces illæ Sirenes, quibus sapientiæ adũbrator Vlysses aures obstruxerat: hæ veræ Gorgones torporẽ menti industriæq; conciliantes: hæ ipsissimæ* Harpyiæ *animorum pabuli depeculatrices, quæ patria, hoc est, mentis bona comedunt, ratione exuũt, animiq; lumẽ excæcant. Pingatur homo Sardanapali aut* Bonosi *cuiuspiã similis, ventricosus, & obesus, accumbẽs resupinus in lectulo, subalaribus culcitris innixus, dextram pateræ inijciens in mensa apposita, læua Venerem expapillatã contrectans: addatur ad latus Gloria fugientis specie, retrospectans, & auersa manu veluti valedicens. Porrò Gloriæ purpureus habitus, vt latè conspicuus, aut Attalici generis, tribui debet, cum laurea corona sempiternitatis teste: cuius plantis ad-*

ijcerem talares alas ad modum Mercurij: paludamentum autem illud purpureũ aut χρυσόπαστον *linguis oculisq́ passim adspersum distinguerẽ; tum quia gloria latè in terrarum orbem dimanat; tum quia gloria celebrem omniũ ora loquuntur, in eundẽ omnium coniecti sunt oculi.*

Emblema LIII.

Metrum est Iambicum tetrametrum monocolon.

NEMINI *non est in ore vetusti poëtæ dictum: Veritas Temporis filia, quòd nimirum tempus in lucem proferat veritatem: Saturnum autem pro tempore accipi indubitatum est. Iam verò cõstat Democritum dixisse quondã veritatẽ altissimo in puteo demersam atq́ obrutã iacere: vnde sumpta est fingendi Emblematis occasio. Pingatur virgo nuda Veritas, è specu obscuro inter scopulos vmbilico tenus emicans, quã Saturnus libratis in aëre alis volitans dextra educit: circumstent hinc inde tres feminea specie pestes, Discordia, Calumnia & Inuidia, quæ succinctæ et ligonibus instructæ manibus pedibusq́ conentur veritatem egesta humo obruere. Nunc singulatim personarum habitum ac speciem demus. Veritas virgo pingitur niueo & simplici, rugisq́ carente, amiculo induta, puro oculorum lumine irradians. Calumniam olim ab Apelle pictorũ coryphæo ita depictã insinuat Lucian. vt ornatu sit pulcro, forma egregia, adspectu ardente, læua ardentem tædam præferens; dextra supplicem adolescentem per capillos trahens: Inuidia macie lurida pingatur, obliquata oculorum acie, viperis circum caput errantibus redimita, corq́ humanum ori admouens comedendum. Discordiæ, siue Litis imaginem dabo emblemate* LIIII. *Saturnus autem operto capite pingatur, senis specie, alatus, læua falcem tenẽs,*

aut, vt alij malunt, clepsydram: Reliqua *picturæ pars è superioribus patet.*

Emblema LIIII.

SYMBOLVM *per se dilucidius est, quàm vt diserto in re clara esse lubeat. quis enim mali omnis parentẽ discordiã non cecinit, mare cælo permiscere doctam? Pictã hanc graphicè expressit in Satyrarum fragmentis, Petronius Arbiter, quẽ magna ex parte secutus, eiusmodi picturã dederim.* Pingatur *mulier lacrymis oculis oppleta, scisso capillitio, comas viperis implexas habẽs, scabris dentibus & liuidis, sanguinea manu facem ardentem quatiens, quæ pedibus follem deprimat, cuius acrophysion, siue caput foculum propinquum excitet cum fumo & flamma.*

Emblema LV.

MVSCA, *meritò ab Homero impudẽs dicta; qua nullũ animal minùs docile putatur, minorisq́ intellectus, impudẽtes alienæ famæ obtrectatores denotat, aut æmulos Zoilos, qui ad benè dicta conniuent, in vitio læui aut lubrico lapsu immorantur, illudq́ suggillant. Apis candidi lectoris exemplum est qui Musarũ prata peruolitat, & vtilem mellificio succum depascitur: aut qui Virgiliano more è fimo gẽmas colligit ex horridè insciteq́ dictis, veneres dicendi conquirit.* Pingatur *hinc musca iumẽto hulceroso insidens, virusq́ depascens: illinc apis thymum floresq́ delibans.*

Emblema LVI.

CITAVIMVS *in Adagiorum nostrorum octaua* Centuria, *prouerbium à Dionysio* Longino *rhetore vsurpatum,* ψυχῆς γλωττόκομον δουλεία *Animi scriniũ seruitus: quòd ea sit animi retinaculũ, neq́ sinat libero nos ore eloqui, & liberaliter expromere, quæ animo*

concepimus, addicti magnatum seruitio, vel saltem eorum tyrannide prohibiti, velut iniecto ori freno, cum libertas eloquentiæ nutrix sit ac parens. Nimirum *ea tyrannis ab antiquißimis temporibus inoleuit à principibus vsurpata, volentibus flagitia sua virtutum velaminibus tegi, perfidiam specioso fidei fuco induci. Ea fauendi vitijs consuetudo, vsu stabilita, atque in mores recepta, ingenia scribentium seruitute degeneri ita corrupit, vt nihil sit ab hac parte sani, vt sacrosancta illa historiarum fides penitus interierit, vt illaudatos Busires & portẽta cælestibus propè æquemus. Inde excogitata fuit ingeniosa illa pœna & animaduersio, qua libri incẽdio absumi iußi sunt Senatusconsulto in Imperatorum, ne dicã orbis pestium, gratiam; quod de Labieni scriptis memorat Seneca, de Cremutij Cordi Tacitus. Emblema petitum est ex Philostrato in Scopeliani sophistæ imagine, qui deprecatus operam à Clazomenijs imperatam, qua domi ludum aperiret, respondet, Lusciniam in cauea cantillare. Pictura per se euidens, lusciniã caueæ inclusam; postulat, sed desidẽ non volucrem.*

Emblema. LVII.

D I O N *aurei oris cognomine celebratißimus Græcis philosophus & orator, in Diogene siue de famulitio, Emblematis istius occasionem dedit, vbi diuites onerosa famulorum turba stipatos, Iülis (chenilles Gallicè, nisi fallor; millepedas multipedásue Latina lingua nuncupat pilosos vermes arcuatim progredientes) aßimilat: qui etsi pedum agmen infinitum moueant; reptilium tamen sunt facilè tardißimi: ita enim sonãt eius verba,* ἐστι τὸ πρᾶγμα ὅμοιον τοῖς ἰούλοις, οἳ μυρίους πόδας ἔχοντες, βραδύτατοι εἰσὶ τῶν ἑρπετῶν. Non *absimili ratione triremes Paridis, quibus Helenam petebat, ob remorum ordinem multiiugum,* ἰουλοπέζους, *quasi Iuli instar gressiles appellat. His ap-*

tissimè

tissimè Crassi nostri torquati mancipijs locupletes, & Tãtali fame cõturbatrice nobiles cõparantur, qui ansatis lateribus platearũ spatia cõplẽt, pellitis abollis, & ferarũ tergoribus hirsuti, fractoq; incessu superbi, multitudinẽ assectantiũ ministrorũ puerorũq; ponè & vtrinq; attrahũt. millepedæ nõ ignota forma est, ac proinde obuia picturæ ratio, nisi quòd venustandæ illius gratia adijci superiore in tabulæ margine torquatus aliquis multo comitatu superbus possit.

Emblema LVIII.

INGENIVM & industria quid non valet, quid non penetrat, atque peruadit? quo si accedat assiduitas sedula & indefessa, crebris operis eandẽ incudẽ nocte diuq; tundentibus, operi instãs, ne tum rotundum nescio quid & absolutũ (cuiusmodi orbicularis ille scientiarum ductus promittit) exsistat inde necessum est. Vetus illud ac veritati consonum est: Crebris ictibus quercũ deijci, cõtinuæ atq; infatigabilis diligentiæ argumẽto, ꝙ difficillima etiã quæq; ea via superentur adeò & perficiantur; Herculeis ac Theseiis laboribus omnia quamuis ardua, cælum deniq; ipsum, pateant. Verè ille, Labor improbus omnia vincit. Palis et stipitibus, quos fistucæ adegerint, telluris ipsius solum, & ἕδος ἀσφαλὲς (vt Hesiod. canit) pertundi videmus. Has tibi sublicas, Susianæ quidẽ familiæ insignia, sed easdẽ pertinacis industriæ symbola, animo infigas velim, Petre fili, ne torpor hinc te reuocet, inde desperatio ad summa euadendi deijciat; quin potius iusta æmulatione ad domestici exempli gloriam laudisq; hæreditatem adspires assiduo studio, quod nocturna diurnaq; manu tractatum, cunctas tibi difficultates, velut propitia quædam Lucina, peruias aperiet.

AVCTORVM NOMINA E QVIBVS PROFECIMVS, ET QVORVM TESTIMONIO SVMVS VSI.

AElianus.
Aëtius.
Albericus.
Alcæus.
Aeſchylus.
Ambroſius.
Ammianus Marcellinus.
Apuleius.
Ariſteas.
Ariſtophanes.
Ariſtophanis interpres.
Ariſtoteles.
Artemidorus.
Athanaſius.
Au.Gellius.
Aurelius Victor.
Auſonius.
Catullus.
Cebes.
Clemens Alexandrinus.
Cornelius Celſus.
Cornelius Tacitus.
Cornutus.
Diodorus Siculus.
Dion Chryſoſtomus.
Dionyſius Areopag.
Dionyſius Longinus.
Dioſcorides.
Epictetus.
Epigrammata Græca
Eraſmus.
Euſebius.
Feſtus Pompeius.
Fulgentius.
Galenus.
Gregorius Nazianzenus.
Harpocration.
Hermes Triſmegiſtus.
Herodotus.
Heſiodus.
Homerus.
Horatius.
Hugo Cardinalis.
Hugo Eterianus.
Ioannes Stobæus
Iſocrates.
Iunius Columella.
Iuſtinus Martyr.
Lactantius
Laërtius.
Lilius Gyraldus.
Lucanus.
Lucianus.
Lucretius.
Lycophron.
Macrobius.
Marius Plotius
Marius Seruius.
Martialis Epiſcopus.
Martialis poëta.
Nicandri interpres.
Nicephorus
Oppianus.
Origenes.
Orus Apollo.
Ouidius.
Paulus Aegineta.
Pauſanias.

Pe-

Petronius Arbiter.
Philes.
Philostratus.
Pindarus.
Plato.
Plinius.
Plutarchus.
Portius Latro.
Proclus Diadochus.
Procopius.
Psellus.
Qu.Curtius.
Sappho.
Seneca.
Sillius Italicus.
Solinus.
Statius.
Strabo.
Suidas.
Synesius.
Terentianus Maurus.
Tertullianus.
Theophrastus.
Valerius Maximus.
Vitruuius.
Xenophon.
Zezes.
Zoroastres.

CLARISS. VIRO ARNOLDO ROSENBERGO IVRISCONSVLTO, HADR. IVNIVS MEDICVS S. D.

Exta tibi numeris latebrosa Aenigmata mitto,
Quae dextra enodes Oedipus arte nouus.
Rosenberge decus Charitum, Musaeque nouenae
Rarum ornamentum, praesidiumque meum:
Nempe quaterdenos, cū quatuor, ordine gryphos:
Ad numerum tenebris lux rediuiua venit.
Sic Ariadnaeo filo duce fugerat olim
Aegides latebras, caecaque tecta domus.
Prima tenet Calamus gracilis: [2]*Nix algida: mollis*
[3]*Spongia: cumq;* [4]*Manuthus* [5]*Libanotis olens:*
[6]*Ignis edax:* [7] *Echo resonans: assertor* [8] *Iesus:*
Cum [9]*Cereris potu, mollia* [10]*Vina simul:*
Fictilis [11]*Olla:* [12]*Vitrum fragile: & nux* [13] *Castana:* [14]*Taurus*
Hinc sequitur: foetēs [15]*Matula:* [16]*Rana loquax:*
Instabile [17]*Argentū viuū:* [18]*Pappiq; volantes:*
Turgidulum [19]*Cerasum: pendula* [20]*Araneola:*
Tardigradus [21]*Cancer:* [22] *Paries et structilis: adde*
[23]*Clysma aluum ducens:* [24]*Aurea mala super:*
[25]*Cāpanū aes:* [26]*Limaxq; piger:* [27]*Ceruiq; fugaces:*
[28]*Pileolus capitis: Veliuolaeq;* [29]*rates:*

Et[30] Mēbrana, tenax quam cera obsignat aratā:
Mollis[31] Charta: agilis[32] pes: volucrisq́; [33] Pila.
Hinc[34] Vespertilio sese ordine stridula iungit:
Et cum dentato[35] Pectine, dura[36] Silex.
Pòst agmē claudūt[37] Morū: [38] Canis impiger, atq;
Sol[39] candens: simul huc, [40] ceree Lichne, subis.
Coniugis[41] & votum, cui vincla iugalia sordent:
[42] Temporis vsura: & [43] Cos sine fine rotans:
[44] Prurigo imponet mordax Colophona libello,
Qui nostra in lucem prurit abire manu.
En tibi materiem, quæ pangitur ordine, libri,
Qui rerum exponit nomina luce data.
Haud alio tenuis mea nunc tibi Musa litabit:
Complacat magnos vel mola salsa Deos.
Disce fauere orsis, auram adspirato secundam:
Quod cecini, nitida fronte benignus habe:
Neu fallas nugis tua seria: tunc breue volues,
Cùm madidus cenam soluet Iacchus, opus.

I.

Est mihi forma teres: cauus, at non peruius aluus;
Quem medium nodis spissa medulla secat.
Porrigor in caudam, cui barbula vestit vtramque
Oram; qua volucri sum vice remigij.
Exsanguis, de carne tamen satus, huius alumnus:
Nec nisi carnoso vellor ab vsque sino.
Iam truncus capite, & diffissa cuspide sectus,
Proluo me succo Sepia nigra, tuo.
Vsus abest linguæ, tamen illa exerceo parte
Ius necis & vitæ: tristia bella sero:
Componoq́ animos: regum iras mitigo et armo.
Atro felle mea aut spicula melle madent.
Hoc potior lingua: sine me moritura quòd huius
Sit soboles: nostram sæcula longa manent.
Illa etiam solas præsentis manat ad aures,
Nostra vel immenso, quâ patet, orbe sonat.

ALITER, SED E GALLICO IDIOMATE.

Me gignit nutritq́ caro, de carne reuellor,
Carnis abest species, nulla est substantia carnis.
Artus crescenti inualidi, muccosaq́ origo.
Truncatusq́ caput, madidum bibo cuspide rorem,
Quo Genij læti aut irati semina prodo.
Fas perago atque nefas: facilis bona paruaq́ sector.
Dissidij ac pacis sum Regibus auctor: amantes
Concilio: moderor mentes, & tempero curas.
Sæpe simultates idem qui concito, soluo.
Quæq́ velim sciri, totum dissemino in orbem.
Criminis ipse exsors, multi sum caussa laboris.
Dicam te Oedipoden, si quid sim, nomine prodas.

II.

Candidior cygni plumis, ſum filia Brumæ,
Dura minus glacie; ſed nec minus algida: fungo
Rarior, ac fluidum in laticem tabeſco tepore:
Signo nouem, fuerit ſi litera prima reciſa:
Cor mihi ſi iungas, vix eſt auis atrior vlla.

III.

Tethyos vndiſonæ medijs ego naſcor in aruis,
Meq́ cauernoſam fiſtula crebra forat.
Non inuita graui leuis impleo viſcera ſucco,
Quem reuomo exſorptum pollice preſſa prius.
Peniculiq́ loco menſas extergeo mollis,
Et rapio ſordes, vlceraq́ exanio.

IIII.

Porrigor in ramos quinos, & quilibet horum
Diditur in triplices nodos; niſi quintus egeret
Vno, qui ſolus reſpondet robore cunctis:
Vndique colliculis ſurgo, in vallemq́ reſido:
Aſt abaci, deſit ſi fortè, ego munia præſto.

V.

Thuris odorati de me ſalit halitus; vnde
Natales noſtrum nomen ſibi vendicat ortus.
Prodiga quæ nimium noſtri, per vulnera vitam
Effundo, digitus niſi det carpendo medelam.

VI.

Ex me nata Sophi perhibent primordia rerum;
Vltimus & rerum finis & orbis ero.
Omnia conſumo, noſtrum neque nomen abhorret

Ipse Deus: leuius mobiliusq́; nihil.

VII.

Deliciæ Panos, prolis Cephisiæ amores,
Conualles adamo, porticibusq́; vagor.
Indocilis, prior ipsa loqui, aut reticere loquenti:
Assecla dictorum, & vocis imago vocor.

VIII.

Dicito, quale putes nomen, quod recta columna
Incboat, inde tridens fuscina nectit idem:
Flexus vtrinque vncus secat: hinc biuij nota: claudit
Idem vncus medio, qui stetit ante, loco.

IX.

Nomine sum vini non digna; vicem tamen huius
Impleo, dum cerebri victrix percello cauernas;
Illud sol radians, me Mulciber excoquit: amne
Gignor, alitq́; Ceres madefacti farris aceruis.

X.

Do vires, adimoq́;, & origo nominis à vi:
Ingenium exacuo, pectora soluo metu:
Me gignit Tellus: rutilo sol concoquit igne:
Mox ventrosa tegunt dolia, præla vomunt.

XI.

Stat currente rota fictus cauus alueus, vda
Argilla ductus, Mulciberi in gremio.

XII.

Aëris excludo, tempestatumq́; malignam
Vim, transmitto tamen lucem, non perfluo: Bacchum
Accipio gremio: nostroq́; fideliter aluo

Assyrios nimbos fragrantiaq; vnguina credas.
Lumina confirmo speculiq; exerceo munus.
Quin auri nostro pretium concedat honori,
Malleolo si fortè sequax, & ductilis essem.

XIII.

Est mihi dura caro, rugosa veste voluta:
Includor corij tegmine Phœnicei.
Exterius Natura hirto muniuit Echino:
Mensam orno, panis dum vice soluo famem.

XIIII.

Signiferi sidus, Cilicum mons, Pasiphaësq;
Nobilis insessor, vector Agenoridis.
A me nomen habet gens quæ tulit Iphianassan
Fœdantem Scythicæ sacra cruore Deæ.

XV.

Inuentum lasciua putor, Sybari, esse tuorum:
Fictilis aut stanno, aut Cyprio sim fusilis ære.
Vsibus humanis nil me magis vtile, quamuis
Vilius haud quidquam, nec me despectius exstat.

XVI.

Vox mihi rauca aures radit, sum garrula lingua:
Vlua sub sterili mollia regna colo:
Vitaq; vere nouo rediuiua recurrit in artus,
Candidæ aui, gracili cruribus, esca petor.

XVII.

Haud temerè inuenias grauius quidquã, attamẽ vna
Mobilitate viget: si vinclis exeat arctis,

Labitur in partes mille, & reparatur in vnum
Rursus: idem immutat species rerum atque colores.

XVIII.

Dum iuuenilis adest vigor, est graue: moxq; senecta
Succedente volat leuiter sine præpete penna,
Et prætexit humum tenui sub polline tectam.

XIX.

Rubra mihi cutis est: latet intus vineus humor:
Os pro corde gero, semen at illud habet.

XX.

Vsus abest manuum: ducens pede stamina texo:
Aluus lanigera fertilitate scatet.
Cùm pedicas muscis, scutulatum rete facesso,
Concedunt tramis serica fila meis.

XXI.

Zodiaci gemino munitum forcipe signum,
Pugnantem Alciden mordicus appetij.
Et testudineo gressu feror octipes: æquor
Innato: sum fœdum, luctiferumq; malum.

XXII.

Calce coagmentor, quadrato marmore surgo:
Defendo nimbos, fulcio tecta domus:
E demas, Idæ pastor, iudexq; Dearum,
Exitium Troiæ, clarus adulter ero.
Tollito P, cornu ferio, ruo mœnia, cælum
Orno, Helles vector, victima grata sacris.

XXIII.

Ibidis inuentum Phariæ, ventrisq; morantem
Immisso rostro depleo proluuiem.

XXIIII.

Me vigil Hesperiæ serpens custodijt ore:

De

De fuluo color insignis, nomenq́ metallo
Fluxit: natura est dispar, cui viscera frigent,
Exteriora calent: gratoq́ embammate mensis
Expetitur succus, conditur pyxide corpus.

XXV.

Malleus illisu insultat mihi; mox ego motum
Aëra percello, & patulas dilabor ad aures:
Clepsydra melius properantes metior horas:
Cogo hominum cœtus, tonitrus fugo, tempora signo.

XXVI.

Exossis, pedibus cassus, non horreo spinis,
Proq́ oculis implent cornua bina vicem.
Exsanguis, quaqua incedo tractu illino muccum,
Lætifer est mihi sal hostis & exitium.

XXVII.

Corniger, ac timidus, pedibusq́ fugacibus Euro
Ocyor, at furias mi citat alma Venus.
Lassus, aqua vires reparo: Spadixq́ colore,
Cornicis supero sæcula longa quater.

XXVIII.

Libertatem olim dederam, nunc arceo frigus:
Materies fuerant pili, nunc lanea fila;
Aut etiam tramæ, Seres quas arbore pectunt.

XXIX.

Filia pinif eræ siluæ, leuis innatat æquor,
Aluo grande tamen per mare vectat onus:
Linigeroq́ sinu ventis famulatur, & iras
Neptuni ridens, humida regna secat.

XXX.

Anser, apis, vitulus, rerum potiuntur, & orbis
Tergeminum brutum frena superba regit:
Res similis monstri, condigna interprete, qualis

Thebigenæ nodos ſoluere Sphingis amet:
Membranam vitulus præbet, calamósque canorus
Anſer, apes ſtipant cerea dona vagæ:
Fasq; nefásque tria hæc obeunt, dum tergora chartæ
Penna arat, obſtringit cera notata fidem:
His humana tribus diuinaq; iura reguntur,
Omneq; momentum hoc cardine terna trahunt.

XXXI.

Sectilis in tenues membranas candida lamna,
Conflata ex atomis, quos lintea fragmina reddunt
Diffuſa in lympham, exilis quos ficina cogit:
Inde coactilibus ſtipor; mox arida ſole,
Præbeo me calami diffiſſa cuſpide arandam.

XXXII.

Metior, ingredior: tendoq; & carbaſa laxo:
Nec moduli, aut verſus me ſine ſtare queunt.

XXXIII.

Glabra foris, piloſa intus, ſpecieq; globoſa,
Exſilio quanquam mî pedis vſus abeſt:
Aëreasq; carens pennis volitabo per auras:
Et vires crebro pulſa reſumo nouas.

XXXIIII.

Eſt mihi de ſero deductum veſpere nomen:
Ala mihi cutea eſt, plumaq; mollis abeſt.
Sola auium pario, ſoli vbera lacte tumeſcunt:
Aſpera ſunt ſoli dentibus ora mihi.

XXXV.

Buxea materies, numeroſoq; ordine dentis
Diſtincta, implexam diuido cæſariem.

XXXVI.

An grauius quidquam eſt, vel durius? attamen ignis
Hinc ſaliunt ſcatebræ, fonticuliq; leuis.

XXXVII.

Primùm albus pallor ruber hinc cruor inficit ora.
Mox ſuccum euinco, ſepia pulla, tuum.
Vltimus erumpo: aſt inter matureo primos:
Eſt genitrix ſapiens, nomine ſtulta tamen.
Aſſyrios iuuenum monumento teſtor amores:
Vinoſi laticis rore placere queo.

XXXVIII.

Corporeæ languent vires, rimisq́; fatiſcunt
Arua, ægrum noſtra vi rotat ora pecus.
Relligione pia coluit Peluſia tellus,
Noſtra fides cunctis obſequiumq́; placet.
Nos tamen infamat tumulo Priameia coniux,
Atque inceſta Helene nomine abuſa meo.

XXXIX.

Rerum oculus cunctis, candens ſaxum eſſe putabar
Nonnullis, diſcus've, aut lucida lamina (tanta
De me pugna Sophos exercuit) huic pede maior
Non videor; telluri alius me exæquat inerti.
Attamen vnus ego luſtro, gigno, excoquo cuncta.

XL.

Stuppa medulla mihi, labor aſt apis ingenioſæ
Scapus mihi eſt: ab igne flammam mutuor.

XLI.

Olim dedi, quo tunc carebam, munere;
Datum tamen, poſſideo nunc, atque id colo.
O ſi diem illum Iupiter bonus vehat!
Quo non haberem, quod darem alteri tamen.

XLII.

Eſt, cuius cunctis æqua eſt data copia, cuius
Ex æquo egemus infimi atque maximi.

Quid, quod idem nimium huic, aut parcè suppetit illi,
Ut quisque rectè secius'ue eo vtitur?

XLIII.

Sum Terræ soboles: radiati Solis imago
Formaq́ꝫ; libratam geminus me sustinet axis:
Attenuor, tenuóque simul, celerique rotatu
Perpluor impulsa, & vires adspergine sumo.
Omnia fœcundans, elementum absumo, vomoq́ꝫ
In medijs (dictu mirabile) fluctibus ignem.
Quin nuda omnigenis occurso durior armis,
Obiectosq́ꝫ domo lacera cute certius hostes.
Quid, quòd & arceßor, quamuis innoxia, cædis?

XLIIII.

Carnea sulcetur si glebula corneo aratro,
Non mel dulce dabit, sed feret acre piper.

ALITER.

Agrum caueto carneum ne vomere
Arare pergas corneo: pro mellea
Semente, mox reponet vrens tibi piper.
Cupido eandē dulcamarus vim tenet, γλυκυπικρὸς.
Pro melle felleum propinans poculum.
Fœdare strictis vnguibus cutim caue,
Assiduus est Pruriginis comes Dolor.

FINIS.

SVMMA PRIVILEGIORVM.

PHILIPPI Regis Hisp. &c. Ducis Brab. &c. Priuilegijs cautum est, ne quis ante sexennium citra Christophori Plantini voluntatem, *Emblemata & AEnigmata ab Hadr. Iunio Medico conscripta*, imprimat, aut alibi impressa importet, venaliáve habeat, intra omnes ditionis eius fines. qui secus faxit; confiscationis librorum, & pœna fisco Regio exsoluenda, multabitur: vt latius patet in ipsis diplomatis; quorum alterum datum Bruxellæ: Anno, M. D. LXV. VI. Ianuar.
Subsig. De la Torre

Alterum verò XII. Martij Subsig.

De Perre.

SVMMA PRIVIL. IMPERATOR.

MAXIMILIANI II. Romanorum imperatoris semp. Augusti, publico edicto cautum & sancitum est; ne quis cuiuscunque status, gradus, ordinis, aut conditionis fuerit, quacunque sacri Romani imperij, & ditionis eius fines patent, quæcunque probatorum auctorum opera, quotquot vel hactenus nondum impressa, vel ab aliis quidem impressa, nouis autem deinceps scholiis, annotationibus, aut commentariis aucta & illustrata Christophorus Plantinus ciuis & typographus Antuerpiensis primus typis procuderit, intra proximũ sexennium à prima cuiusque operis aut voluminis editione vllo pacto eiusdem vel diuersi characteris forma excudat, aut excusa ab aliis intra eiusdem Maximiliani & Imperij fines vendenda importet, seu quouis modo distrahat manifestè vel occultè, sub pœna decem Marcharum auri puri, quarum dimidia fisco Imperiali fraudis vindici, residua verò pars prænominato Plantino cedat, præter librorum ad imitationem impressorum amissionem, quos idem Plantinus vbicunq; locorum nactus fuerit per se, vel suos, adiumento Magistratus loci, vel citra, propria auctoritate sibi vendicare, inque suam potestatem redigere poterit. In cuius rei fidem ipsi Edicto manu subscripsit, & sigillum apponi iussit Cæsarea Maiestas. Datum in ciuitate Viennæ Austriæ, die vigesima prima mensis Februarij. Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto: Subsig.

Maximilianus.

Ad mandatum sacræ
Cæs. M. proprium.

Haller

Landwehr 2 Tl